

Julius KANARSKAS

IMBARĖS PILIAKALNIO SU PRIEŠPILIU IR GYVENVIETE (27082)
TERITORIJOS IR APSAUGOS ZONOS, IMBARĖS K., KRETINGOS R. SAV.,
2012 M. ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRINĖJIMŲ
ATASKAITA

Kretinga,
2013 m.

TURINYS

Įvadas _____	3
Anksčiau atliktų archeologinių tyrinėjimų apžvalga _____	6
Archeologinių tyrimų aprašymas _____	14
Šūrfas Nr. 3 _____	16
Šūrfas Nr. 4 _____	16
Šūrfas Nr. 5 _____	16
Šūrfas Nr. 6 _____	17
Šūrfas Nr. 7 _____	17
Šūrfas Nr. 8 _____	17
Šūrfas Nr. 9 _____	18
Šūrfas Nr. 10 _____	18
Šūrfas Nr. 11 _____	18
Šūrfas Nr. 12 _____	19
Šūrfas Nr. 13 _____	19
Šūrfas Nr. 14 _____	19
Šūrfas Nr. 15 _____	20
Išvados _____	23
Radinių sąrašas _____	24
Nuotraukų sąrašas _____	28
Grafinės medžiagos sąrašas _____	30
Ikonografinės medžiagos sąrašas _____	31
Būtinų priedų sąrašas _____	32
Nuotraukos _____	33
Grafinė medžiaga _____	52
Ikonografinė medžiaga _____	58
Būtinai priedai _____	63

IVADAS

Imbarės piliakalnis yra 4 km į P nuo Salantų, 0,5 km į R nuo kelio Kretinga-Salantai ir 0,2 km į V nuo kelio Salantai-Imbarė, kairiajame Salanto upės krante (pav. 2; nuotr. 6). Tai valstybės saugomas kultūros paminklų kompleksas (u. k. 27082), kurį sudaro piliakalnis (u. k. 5211), priešpilis (u. k. 27083) ir gyvenvietė (u. k. 27084). Teritorijos plotas – 23,44 ha, vizualinio apsaugos zonos pozonio plotas – 295,7 ha¹ (iliustr. 3).

Piliakalnis įrengtas Salanto ir Pilsupio santakos kyšulyje (pav. 1, 2). Aikštelė trikampio formos, 20 m ilgio Š-P kryptimi, iki 35 m pločio, apjuosta 1,5 m aukščio, 10–19 m pločio pylimo (iliustr. 2:1). Į Š yra priešpilis. Jis trapecijijos plano, pailgas Š-P kryptimi, 56 m ilgio ir 35-40 m pločio, apjuostas pylimo, kuris aukščiausioje vietoje yra 4,5 m aukščio ir 25 m pločio². Už jo pastebimos dar dvių pylimų ir tarp jų iškastų 3 griovių liekanos. Į ŠR, R, P ir V nuo piliakalnio plyti papėdės gyvenvietė.

Piliakalnis stūkso geografiškai patogioje kultūriniam lankymui ir turizmui vietoje. Netoli esančiuose Salantuose sueina keliai iš Skuodo, Mažeikių, Platelių, Plungės, Palangos ir Klaipėdos. Šalia, kitapus Salanto slėnio esančioje aukštumoje, stūkso Kalnalio Šv. Lauryno bažnyčia, kurioje buvo pakrikštytas ir primicijas laikė būsimasis Žemaičių vyskupas, visuomenės ir kultūros veikėjas Motiejus Valančius (1801–1875). Kalnalyje įrengtas apžvalgos bokštas, nuo kurio atsiveria Salanto slėnio, apylinkių, tame tarpe ir Imbarės piliakalnio komplekso, panorama.

Salantų regioninio parko direkcija planuoja nuo Kalnalio apžvalgos bokšto iki Imbarės piliakalnio nutiesti taką, kuris sujungs labiausiai lankomus Salantų apylinkės kultūros paveldo objektus – Šv. Lauryno bažnyčios ansamblį (u. k. 1453) ir Imbarės piliakalnio kompleksą (u. k. 27082). Projektą rengia UAB „Rekreacinė statyba“. Takas projektuojamas esamų lauko kelių Kalnalis-Skaudaliai ir Skaudaliai-Imbarė vietoje. Jam nutiesti bus nuimtas augalinis sluoksnis, kurio vietoje planuojama kloti geotekstilį ir supilti žvyro sampilą. Tako plotis – 2–3 m.

Slėnio R pakraštyje 0,55 km ilgio tako atkarpa patenka į Imbarės piliakalnio komplekso (u. k. 27082) vizualinį apsaugos zonos pozonį, o 0,22 km ilgio atkarpa praeina papėdės gyvenvietės (u. k. 27084) teritorijos P dalimi (pav. 1). Ankstesnių archeologinių tyrimų metu ši gyvenvietės dalis nėra tyrinėta, o vizualinis apsaugos zonos pozonis nustatytas 1992 m. atsižvelgiant į gamtines ribas

---

¹ Piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvieta, Kretingos r. sav., Imbarės k. (Imbarės sen.), *Kultūros vertybių registras* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://kvr.kpd.lt/heritage/Pages/KVRDetail.aspx?lang=lt&MC=27082> [žr. 2012-03-30]

² *Lietuvos piliakalniai: atlasas*, sudarė Zenonas Baubonis, Gintautas Zabiela, V., 2005, t. 1, p. 444–445.

(ilustr. 3: reguliuojamo užstatymo ir saugomo landšafto zona). Todėl šioje tako trasos dalyje numatyta vykdyti žvalgomočius archeologinius tyrinėjimus ir archeologinius žvalgymus, kuriuos nurodė atlikti teritorijos sutvarkymo projektui paveldosaugines sąlygas nustatęs KPD Klaipėdos teritorinis padalinys.

Tyrimams vykdyti parengiau „Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (u. k. 27082) teritorijos ir vizualinės apsaugos zonos, Kretingos r. sav., Imbarės k., 2012 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų projektą“ (priedas 2), kurį MAK aprobavo 2012-03-30 posėdyje Nr. 6. Projekte numčiau piliakalnio komplekso (u. k. 27082) vizualinio apsaugos zonos pozonio 550 m ilgio tako atkarpoje iširti 8, o papėdės gyvenvietės (u. k. 27084) teritorijos P dalies 220 m ilgio tako atkarpoje – 5 žvalgomočius 1 x 1 m dydžio šurfus. Iš viso planavau iki žemio iširti 13 m² plotą, o 2310 m² plote atlikti archeologinius žvalgymus. Tyrimų organizatorius – Salantų regioninio parko direkcija.

Vadovaudamasis 2012-04-13 išduotu KPD leidimu Nr. 41 (priedas 1), žvalgomočius archeologinius tyrinėjimus ir archeologinius žvalgymus vykdžiau 2012 m. gegužės 6 d. – birželio 17 d. Lauko darbų metu atlikau archeologinių tyrinėjimų projekte numatytas darbų apimtis. Archeologinį sluoksnį aptikau tik tyrinėto ploto ŠR dalyje, papėdės gyvenvietės teritorijoje tarp piliakalnio ir Pilsupio upelio žemupio senvagės (pav. 1).

Archeologiniams žvalgymams naudoju metalo detektorių, šurfų koordinatėms nustatyti – globalios palydovinės navigacijos sistemos prietaisą. Fotofiksaciją atlikau, brėžinius braižiau pats. Ortografinį žemėlapi parengti padėjo Salantų regioninio parko direkcijos vyr. specialistė Rimantė Vitkauskaitė.

Ortografiniame žemėlapyje archeologo Vytauto Daugudžio iširti plotai (pav. 1) pažymėti apytiksliai, o dalis iškasų (perkasos Nr. 19, 20; šurfas Nr. 1), iširtų 1988–1989 m. į Š-ŠR ir PR nuo piliakalnio – nepažymėta, kadangi nerasta jas lokalizuoti padedančių brėžinių. Šiame žemėlapyje taip pat nepažymėtos piliakalnio komplekso aplinkoje – spėjamoje Imbarės kapinyno teritorijoje 1988–1989 m. kastos iškasos, nes apytikres jų koordinatės nustatyti sudėtinga.

Lauko sąlygomis kasamus šurfus numeravau iš P į Š skaičiais nuo 1 iki 13, o tęsdamas papėdės gyvenvietės teritorijoje 1988 ir 2003 m. iškastų šurfų suvestinę numeraciją 2012 m. papėdės gyvenvietėje ir apsaugos zonoje iširtiems šurfams ataskaitoje suteikiau Nr. 3–15.

Tęstinė numeracija buvo suteikta radiniams, kurie registruoti dviejuose sąrašuose: 1) individualių radinių, ir 2) masinės medžiagos. Prisilaikant archeologo Vytauto Daugudžio įvesto radinių numeravimo principo, abi radinių grupės turi atskiras suvestines numeracijas (plačiau žr. skyriuje „Anksčiau atliktų archeologinių tyrinėjimų apžvalga“).

Dėl šurfe Nr. 15 aptiktų dantų identifikavimo buvo konsultuotasi su zooarcheologu, prof. habil. dr. Linu Daugnora (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas).

Archeologinių tyrimų išvadas išdėsčiau 2012-06-28 parengtoje archeologinių tyrimų pažymoje, kurią pateikiau Salantų regioninio parko direkcijai ir KPD Klaipėdos teritoriniam padaliniui (priedas 3).

Informaciją apie tyrimų duomenis parengiau moksliniam-informaciniam leidiniui „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2012 metais“ (priedas 4).

Archeologinius radinius, atrinktus molio tinko pavyzdžius ir brėžinių originalus perdaviau nuolatiniam saugojimui į Kretingos muziejaus archeologinį (priedas 5) ir ikonografijos (priedas 6) rinkinius. Paruošiamųjų darbų ir tyrimų metu sukaupta pagalbinių archyvinė, rašytinė ir ikonografinė medžiaga saugoma Kretingos muziejaus moksliniame archyve (KMMA, f. 4, b. 588).

Tyrimų ataskaita parengta 3 egzemplioriais: Kultūros paveldo centro paveldosaugos bibliotekai (KPC PB), Lietuvos istorijos instituto rankraštynui (LIIR) ir Kretingos muziejaus moksliniam archyvui (KMMA). Tekstinė dalis įrašyta PDF, nuotraukos – JPEG, grafinė medžiaga – TIFF formatu į kompaktinę plokštelę, kuri pridėta prie šios ataskaitos (priedas 7).

ANKSČIAU ATLIKTŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRINĖJIMŲ APŽVALGA

Rašytiniuose istorijos šaltiniuose Imbarės vardas pirmą kartą paminėtas 1253 m. balandžio 5 d. Kuršo vyskupo Henriko rašte Livonijos ordino magistrui dėl pietinių kuršių žemių pasidalijimo³. Istorinėje literatūroje piliakalnis žinomas nuo 1848 m. Jį mini vyskupas Motiejus Valančius veikale „Žemaičių vyskupystė“⁴, aprašydamas prie Barzdžių, Salantų pilies vykusį mūšį su kryžiuočiais.

1884–1885 m. piliakalnį žvalgė Tadas Daugirdas⁵, kuris parengė ir publikavo Imbarės palivarko kapinyno ir piliakalnio komplekso situacijos planą (ilustr. 1).

Šalia esantį kapinyną 1898 m. tyrinėjęs Kalnalio Šv. Lauryno bažnyčios kuratas, kunigas Juozapas Žiogas įvairiose piliakalnio ir priešpilio vietose iškasė 7 šurfus (iki 1 m² dydžio), kuriuose aptiko akmenų grindinius, lipdytos keramikos, geležinį dirbinį. Jo šurfų vietos nėra lokalizuotos, o tyrimų ataskaitos nuorašas saugomas LIIR⁶.

1899 m. piliakalnis pažymėtas Fiodoro Pokrovskio išleistame „Kauno gubernijos archeologijos žemėlapyje“⁷, 1928 m. paminėtas Petro Tarasenos leidinyje „Lietuvos archeologijos medžiaga“⁸. 1935–1940 m. duomenis apie piliakalnį rinko Valstybės archeologinė komisija (VAK)⁹.

1938 m. piliakalnį ir jo aplinką žvalgė Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus Priešistorinio skyriaus muziejininkas Pranas Kulikauskas¹⁰, atlikęs piliakalnio būklės fotofiksaciją.

1948 ir 1966 m. žvalgė Lietuvos mokslų akademijos Lietuvos istorijos instituto (LI) ekspedicijos, kurioms 1948 m. vadovavo P. Kulikauskas¹¹, o 1966 m. – Adolfas Tautavičius¹².

---

³ Adolfas Nezabitauskas, Pajūrio žemaičių XIII–XIV amžiaus dokumentai, 1963, *Kretingos muziejaus mokslinis archyvas (toliau – KMMA)*, f. 16, b. 1. 4, 6.

⁴ Motiejus Valančius, *Raštai*, V., 1972, t. 1, p. 361, 384–386.

⁵ Tadeusz Dowgird, Pamiątki z czasów przedhistorycznych na Żmudzi: Opis cmentarzyska i piłkarnia w Imbarach oraz robot dokonanych w roku 1885 i 1886, *Pamiętnik fizyograficzny*, Warszawa, 1889, s. 3–11, dział 4, tab. 1; Tadeusz Dowgird, Piłkarnie: O dwóch mogiłach książęcych z czasów przedhistorycznych na Żmudzi, *Wista*, Nr. 3, 1889, s. 380–389.

⁶ Juozapas Žiogas, O grobach na cmentarzysku „Imbary“ na Żmudzi, w powiecie Telszewskim, gubernii Kowieńskiej: Poszukiwanie dokonane w m. sierpniu 1898 roku (1978 m. nuorašas), *Lietuvos istorijos instituto rankraštynas (toliau – LIIR)*, f. 1, b. 450; Иосифъ Жогасъ, Археологическіе заметки по Тельшевскому уѣзду, *Памятная книжка Ковенской губерніи на 1901 годъ*, Ковна, 1900, с. 41–47.

⁷ Фёдоръ Покровскій, *Археологическая карта Ковенской губерніи*, Вильна, 1899, с. 91–93.

⁸ Petras Tarasena, *Lietuvos archeologijos medžiaga*, K., 1928, p. 140.

⁹ Valstybės archeologijos komisijos medžiaga, *Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka (toliau – KPC PB)*, f. 1, ap. 1, b. 20, l. 226–250.

¹⁰ *Ten pat*, l. 242–243 (komandiruotės ataskaita), 249 (fotofiksacija)

¹¹ Pranas Kulikauskas, Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvos Istorijos Instituto Archeologinės ekspedicijos, įvykusios nuo 1948 m. liepos 20 d. iki rugpjūčio 26 d. dienoraštis, *LIIR*, f. 1, b. 1, l. 37, Nr. 69.

¹² Adolfas Tautavičius, 1966 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 246, l. 23–

Didesnio pobūdžio tyrimams dingstį davė 1967 m. suartoje piliakalnio V papėdėje aptikti X–XIII a. radiniai¹³. Ją 1968 m. žvalgęs kretingiškis inžinierius Ignas Jablonskis 3 ha dydžio plote rado papėdės gyvenvietę¹⁴.

1969 m. piliakalnį su gyvenviete žvalgė ir tyrinėjo jungtinė LII ir Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos (MMT) ekspedicija (tyrimų vadovas Vytautas Daugudis)¹⁵ (žr. lent. 1, 2).

1972 m. piliakalnis su gyvenviete buvo įrašytas į Lietuvos istorijos ir kultūros paminklų sąrašą ir paskelbtas respublikinės reikšmės archeologijos paminklu (AR-493)¹⁶.

1978–1985 ir 1987–1989 m. piliakalnio su priešpiliu ir žemutinės papėdės gyvenvietės tyrimus tęsė V. Daugudis (LII), aptikęs aukštutinę papėdės gyvenvietę, šventvietes ir apeiginius akmenis¹⁷ (žr. lent. 1, 2).

Jo tyrinėjimų ataskaitos saugomos LIIR¹⁸, o tyrimų rezultatai publikuoti informaciniame leidinyje „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“¹⁹, lietuviškoje ir rusiškoje mokslinėje-informacinėje literatūroje²⁰, mokslo populiarinimo leidiniuose²¹, Kretingos rajono spaudoje²².

---

¹³ Juozo Mickevičiaus korespondencija, *KMMA*, f. 5, b. 130, b. 130, l. 88.

¹⁴ Ignas Jablonskis, Ar Imbarė buvo miestas, *Švyturys (Kretinga)*, 1968, liepos 4, p. 3; Ignas Jablonskis, Imbarė – sena gyvenvietė, *Kraštotyra*, V., 1969, p. 346–347.

¹⁵ Vytautas Daugudis, Trumpa Imbarės piliakalnio bei jo papėdėje buv. senosios gyvenvietės 1969 m. kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 262; Imbarės piliakalnio ir jo senosios gyvenvietės, Kretingos raj., 1969 m. kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 277; Vytautas Daugudis, Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai 1969 metais, *Archeologiniai ir etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1968 ir 1969 metais*, V., 1970, p. 29–36.

¹⁶ Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas, Vilnius, 1973, p. 135, eil. Nr. 493.

¹⁷ Vytautas Daugudis, Imbarės archeologiniai paminklai ir jų tyrinėjimai, *Žemaičių praeitis*, V., 1990, t. 1, p. 63–64; Vytautas Daugudis, Imbarės archeologijos paminklai ir jų tyrinėjimai, *Kretinga 740*, [Kretinga, 1993], l. 16–18.

¹⁸ Vytautas Daugudis, Imbarės k., Kretingos raj., piliakalnio gyvenvietės 1978 m. kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 652; Imbarės k., Kretingos raj., piliakalnio ir jo gyvenvietės 1979 m. kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 758; Imbarės k. (Kretingos raj.) piliakalnio ir jo gyvenvietės 1980 m. archeologinių tyrinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 808; Imbarės k., Kretingos raj., piliakalnio 1981 m. archeologinių kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 952; Imbarės k., Kretingos raj., piliakalnio ir jo senosios gyvenvietės 1982 m. archeologinių kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 998; 1983.09.1–3 komandiruotės į Kretingos rajoną ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 1048; Imbarės k., Kretingos raj., piliakalnio ir jo senosios gyvenvietės 1984 m. archeologinių kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 1158; Imbarės k. (Kretingos raj.) piliakalnio 1985 m. archeologinių kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 1204; Imbarės k. (Kretingos raj.) piliakalnio 1987 m. archeologinių kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 1313; Imbarės k. (Kretingos raj.) piliakalnio ir gyvenvietės 1988 m. archeologinių kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 1571; Imbarės k. (Kretingos raj.) piliakalnio ir jo gyvenvietės 1989 m. archeologinių kasinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 1608.

¹⁹ Vytautas Daugudis, Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai 1978 ir 1979 metais, *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje (toliau – ATL) 1978 ir 1979 metais*, V., 1980, p. 22–25; Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai, *ATL 1980 ir 1981 metais*, V., 1982, p. 32–34; Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai, *ATL 1982 ir 1983 metais*, V., 1984, p. 20–22; Imbarės piliakalnio gyvenvietės tyrinėjimai, *ATL 1984 ir 1985 metais*, V., 1986, p. 20–22; Imbarės piliakalnio tyrinėjimai, *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 26–28; Imbarės piliakalnio ir senovės gyvenvietės tyrinėjimai, *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 26–27.

²⁰ Vytautas Daugudis, Seniausieji mediniai pastatai ir įrenginiai Lietuvoje (1. I tūkstantmečio pr. m. e. įtvirtinimai bei pastatai), *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai (toliau – LMAD)*, A serija, V., 1974, t. 4; Seniausieji mediniai pastatai ir įrenginiai Lietuvoje (2. M. e. I tūkstantmečio I pusės įtvirtinimai), *LMAD*, A serija, V., 1975, t. 5; Seniausieji mediniai pastatai ir įrenginiai Lietuvoje (3. M. e. I tūkstantmečio I pusės pastatai), *LMAD*, A serija, V., 1976, t. 1; Gyvenvietės ir pastatai, *Lietuvių materialinė kultūra IX–XIII amžiuje*. V., 1978, kn. I; Seniausieji mediniai pastatai ir

1973 ir 1979 m. SSRS mokslų akademijos Archeologijos instituto jaunesnioji mokslinė bendradarbė, biologijos mokslų kandidatė Valentina Danilčenko atliko 1969 ir 1979 m. Imbarės piliakalnio gyvenvietėje aptiktų gyvulių kaulų tyrimus, nustatė, kad tai daugiausia stambių raguočių dantys, tarankuliai ir pėdų kaulai. Be to, pasitaikė pavienių smulkių raguočių, arklio ir šerno kaulų²³.

1984 m. piliakalnį su gyvenvieta žvalgė MMT archeologai (tyrimų vadovas Romas Olišauskas)²⁴, o 1992 m. – Lietuvos kultūros paveldo mokslinio centro (dabar – KPC) archeologinė ekspedicija (vadovas Vilnius Morkūnas)²⁵, kartu su Valstybinio žemėtvarkos instituto specialistais nustačiusi saugomos teritorijos ir apsaugos zonų ribas (iliustr. 3)²⁶.

2003 m. piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta kompleksas buvo įrašytas į Lietuvos Respublikos kultūros vertybių archeologinių vietų sąrašą (A1710), 2005 m. pripažintas valstybės saugomu kultūros paveldo objektu, o 2008 m. paskelbtas kultūros paminklu²⁷.

2003 m. aukštutinės papėdės gyvenvietėje buvo pastatyta Imbarės vardo I-ojo paminėjimo 750-mečiui skirta skulptūra (aut. Liudas Ruginis, Salantai). Jai parinktą vietą (2,25 m²) ištyrė Julius Kanarskas²⁸, tačiau skulptūra savavališkai buvo pastatyta 1 m į Š nuo ištirtos vietos.

įrenginiai Lietuvoje (4. M. e. V-VIII a. įtvirtinimai ir pastatai), *LMAD*, A serija, V., 1981, t. 2; *Senoji medinė statyba Lietuvoje*. V., 1982; I tūkstantmečio pr. m. e. šiaurės Žemaitijos piliakalniai (1. Būdingesnieji piliakalnių bruožai ir jų įtvirtinimai), *LMAD*, A serija, V., 1986, t. 2; I tūkstantmečio pr. m. e. šiaurės Žemaitijos piliakalniai (2. Pastatai), *LMAD*, A serija, V., 1987, t. 2; Pirmojo tūkstantmečio pr. m. e. šiaurės Žemaitijos piliakalniai (3. Radiniai), *LMAD*, A serija, V., 1989, t. 1; Витаутас Даугудис, Раскопки городища и селища Имбаре, *Археологические открытия (toliau – AO) 1969 года*, Москва, 1970, с. 320–322; Раскопки селища Имбаре (Кретингский р–н), *AO 1978 года*, М., 1979, с. 462; Раскопки городища и селища Имбаре (Кретингский р–н), *AO 1979 года*, М., с. 377; Раскопки городища и селища Имбаре (Кретингский р–н), *AO 1980 года*, М., 1981, с. 356–357; Раскопки городища Имбаре (Кретингский р–н), *AO 1981 года*, Москва, 1983, с. 370; Раскопки городища и селища Имбаре, *AO 1982 года*, М., 1984, с. 383–384; Раскопки в Имбаре, *AO 1984 года*, М., 1986, с. 357–358; Раскопки городища Имбаре и селища Вяршвай, *AO 1985 года*, М., 1987, с. 478–479; О языческих святилищах в Литве, *Археология и история Пскова и Псковской земли*, Псков, 1988, с. 13–15.

²¹ Vytautas Daugudis, Imbarė, *Mokslas ir gyvenimas* – 1972, Nr. 10, p. 40–42; Imbarės piliakalnis, *Lietuviškoji tarybinė enciklopedija*, V., 1978, t. 4; Žemė saugo senovę, *Kolūkiečio kalendorius 1981*, V., 1980; Imbarės piliakalnis, *Tarybų Lietuvos enciklopedija*, V., 1986, t. 2; Vytautas Daugudis, Imbarės piliakalnis, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, V., 2005, t. 7, p. 784.

²² Vytautas Daugudis, Imbarės archeologinis paminklas, *Švyturys (Kretinga)* – 1969, spal. 21; Imbarės senovė, *Švyturys (Kretinga)* – 1980, vas. 9, 12, 14; Žilosios praeities lobynas, *Švyturys (Kretinga)* – 1980, spal. 23; Ką byloja senovė, *Švyturys (Kretinga)* – 1982, rugs. 14; Iš tolimos Imbarės praeities, *Švyturys (Kretinga)* – 1986, saus. 9, 11.

²³ 1973 m. vasario mėn. biologijos mokslų kandidatės, TSRS MA Archeologijos instituto jaun. m. bend. V. P. Danilčenkos peržiūrėtos tyrinėtų Lietuvos piliakalnių ir gyvenviečių osteologinės medžiagos sąrašas, *LIIR*, f. 1, b. 333, l. 17–18.; Valentina Danilčenko, Imbarės (1979 m. tyrinėjimai), Daubarių (1976 m. tyrinėjimai), Nevieriškių (1976–1978 m. tyrinėjimų) ir Vaitiekūnų (1977–1978 m. tyrinėjimų) piliakalniuose surastų gyvulių kaulų analizės dauomenys, *LIIR*, f. 1, b. 764, l. 1.

²⁴ Žvalgomosios ekspedicijos ataskaita nebuvo parašyta, o jos duomenys saugomi KPC.

²⁵ Vilnius Morkūnas, 1992 m. Kretingos rajono žvalgomosios archeologinės ekspedicijos ataskaita, Vilnius, 1995, *KPC PB*, f. 18, ap. 1, b. 14, l. 14–15.

²⁶ Kretingos rajono archeologijos paminklų teritorijų ribų ir apsauginių zonų planai (nuorašai), 1996, *KMMA*, f. 4, b. 466, l. 26–28.

²⁷ *Valstybės žinios*, 2005-05-07, Nr. 58-2034; 2008-03-01, Nr. 25-921.

Pagal 2006 m. parengtą Salantų regioninio parko autoturizmo trasos detalų planą papėdės gyvenvietės teritorijoje buvo suprojektuota atokvėpio vieta su automobilių stovėjimo aikštele. Jos vietoje 2007 m. ištyriau 60 m² plotą, kuriame aptikau I tūkst. archeologinio sluoksnio liekanas²⁹.

1 lentelė: **Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvietė teritorijoje 1969–2007 m. ištirtų plotų suvestinė**³⁰.

Metai	Piliakalnis		Priešpilis		Žemutinė gyvenvietė		Aukštutinė gyvenvietė		Iš viso	
	Iškaskų skč.	m ²	Iškaskų skč.	m ²	Iškaskų skč.	m ²	Iškaskų skč.	m ²	Iškaskų skč.	m ²
1969	-	-	1	40	6	224 ³¹	-	-	7	264
1978	-	-	-	-	3	142	-	-	3	142
1979	-	-	1	75	2	95 ³²	1	35	4	205
1980	-	-	4	100	1	60	-	-	5	160
1981	1	50	1	30	-	-	-	-	2	80
1982	* ³³	-	-	-	1	50	-	-	1	50
1983	-	-	-	-	-	-	* ³⁴	-	-	-
1984	2	60	-	-	1	5,52	3	86,4	6	151,92 ³⁵
1985	-	-	3	90	-	-	-	-	3	90
1987	-	-	2	60	-	-	-	-	2	60
1988	1	76	-	-	-	-	2	56	3	132
1989	1	30	-	-	-	-	1	8	2	38
2003	-	-	-	-	-	-	1	2,25	1	2,25
2007	-	-	-	-	-	-	1	60	1	60
Iš viso	5	216	12	395	14	576,52	9	247,65	40	1435,17

Iš viso Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir papėdės gyvenvietė teritorijoje 1969–2007 m. buvo ištirtas 1435,17 m² plotas: piliakalnyje – 216 m², priešpilyje – 395 m², papėdės gyvenvietėje – 824,17 m² (iš jų žemutinėje papėdėje – 576,52 m²) (lent. 1; pav. 1). Aptiktas 0,2–2,5 m storio archeologinis sluoksnis su gynybinių įtvirtinimų, pastatų, šventviečių, metalo gavybos vietų

²⁸ Julius Kanarskas, Imbarės piliakalnio gyvenvietės A1710K3, Imbarės k., Imbarės sen., Kretingos raj., Klaipėdos aps., žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų 2003 metais ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 4106; Imbarės piliakalnio gyvenvietė, *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 37–38.

²⁹ Julius Kanarskas, Imbarės piliakalnio senovės gyvenvietės (A1710K3), Kretingos raj., 2007 metų archeologinių tyrinėjimų ataskaita, *LIIR*, f. 1, b. 4810; Imbarės piliakalnio aukštutinės papėdės gyvenvietė, *ATL 2007 metais*, V., 2009, p. 76–79.

³⁰ Į lentelę nepatenka 1988 ir 1989 m. žvalgyta Imbarės spėjamo kapinyno teritorija.

³¹ Ataskaitoje klaidingai nurodyta – 208 m², o ATL-uose – 215 m².

³² Ataskaitoje ir ATL-uose klaidingai nurodyta – 115 m².

³³ Piliakalnyje baigta tirti 1981 m. atidengta perkasa Nr. 8 (plotas Nr. 6).

³⁴ Žvalgyta melioruojama apie 5 ha dydžio aukštutinės papėdės gyvenvietės teritorija, aptikta pastatų liekanų ir akmuo su dubenėliais, žymintis pagonių šventvietę.

³⁵ Ataskaitoje klaidingai nurodyta – 145,9 m².

liekanomis, rasta ginklų, darbo įrankių, papuošalų, namų apyvokos reikmenų, lipdytos ir žiestos keramikos šukių.

Piliaikalnis su priešpiliu ir gyvenvieta datuojamas I tūkst. iki Kr. II puse – XIII a. viduriu³⁶.

Ieškant kapinyno, 1988–1989 m. šalia gyvenvietės buvo ištirtas dar 174 m² plotas, esantis už saugomos Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta komplekso teritorijos ribų.

Imbarės piliakalnyje su priešpiliu ir gyvenvietėje 1968–2007 m. iš viso buvo surinkti 2368 radiniai: 492 individualūs radiniai, 1722 keramikos šukės, 114 gamybos atliekų fragmentų (gargažių, šlako), 31 gyvulių dantis ir 9 kaulai (lent. 2). Iš jų, 1968 m. atsitiktiniai ir 2007 m. tyrimų metu rasti 180 radinių (43 individualūs radiniai, 101 keramikos šukė, 33 šlako fragmentai ir 3 gargažės) pateko į Kretingos muziejų³⁷, o likę radiniai buvo perduoti Lietuvos nacionaliniam muziejui.

2 lentelė: **Imbarės piliakalnio komplekse 1968–2007 m. surinktų individualių archeologinių radinių ir masinės medžiagos (keramikos, gamybos atliekų, osteologinės medžiagos) suvestinė:**

Tyrimų metai	Piliaikalnis				Papėdės gyvenvietė				Bendrai komplekse				
	Radiniai	Keramika	Gamybos atliekos*	Osteologinė medžiaga**	Radiniai	Keramika	Gamybos atliekos*	Osteologinė medžiaga**	Radiniai	Keramika	Gamybos atliekos*	Osteologinė medžiaga**	Iš viso
1968	-	-	-	-	42	88	3	-	42	88	3	-	133
1969	18	102	-	1	82	569	6	32	100	671	6	33	810
1978	-	-	-	-	72	283	64	-	72	283	64	-	419
1979	6	17	-	-	4	57	2	7	10	74	2	7	93
1980	18	82	2	-	3	38	-	-	21	120	2	-	143
1981	56	58	2	-	-	-	-	-	56	58	2	-	116
1982	9	41	-	-	4	3	-	-	13	44	-	-	57
1983	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
1984	39	83	1	-	-	7	-	-	39	90	1	-	130
1985	72	159	-	-	-	-	-	-	72	159	-	-	231
1987	20	65	-	-	-	-	-	-	20	65	-	-	85
1988	31	29	-	-	-	7	1	-	31	36	1	-	68
1989	15	21	-	-	-	-	-	-	15	21	-	-	36
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
2007	-	-	-	-	1	13	33	-	1	13	33	-	47
Iš viso:	284	657	5	1	208	1065	109	39	492	1722	114	40	
	947				1421				2368				

* Gargažės ir šlakas.

** Gyvulių kaulai ir dantys.

³⁶ Vytautas Daugudis, Imbarės piliakalnis, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, V., 2005, t. 7, p. 784.

³⁷ 38-ios šukės panaudotos puodo rekonstrukcijai.

Tyrinėjimų medžiaga liudija, kad pirmieji sėslūs gyventojai įsikūrė prie Salanto upės žemutinėje papėdės gyvenvietėje įsikūrė I tūkst. pr. Kr. pradžioje³⁸.

I tūkst. pr. Kr. pab. bendruomenė persikėlė į Salanto ir Pilsupio santakoje esantį aukštumos kyšulį, kuriame įsirengė įtvirtintą gyvenvietę³⁹, o apie I tūkst. po Kr. pr. dalis gyventojų kitapus įkūrė Pilsupio esančioje aukštumoje atviro tipo papėdės gyvenvietę⁴⁰. Piliakalnyje ir gyvenvietėje stovėjo antžeminiai stulpinės konstrukcijos pastatai, kurių patalpas šildė židiniai, įrengti 30 cm skersmens ir 20–30 cm gylio duobėse⁴¹.

III–VIII a. čia tebestovėjo antžeminiai, tvirtesnės stulpinės konstrukcijos stačiakampio plano pastatai, kuriuose buvo 1,0–1,3 m skersmens ir 50–70 cm gylio židiniai. IX–XIII a. aukštutinis ir žemutinis papiliai žymiai išaugo. Juose jau buvo rentiniai, daugiausia 4 x 4 m dydžio pastatai, kuriuos šildė iš akmenų sukrautos apie 1 m² dydžio krosnys⁴².

Į pietus nuo aukštutinės papėdės gyvenvietės veikė šventykla, o už jos – kapinynas.

XIII a. vid. pilį užėmė ir sunaikino kryžiuočiai.

Nors Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta kompleksas tyrinėjamas nuo XIX a., iki šiol dar nėra nustatytos tikslios papėdės gyvenvietės ribos. Archeologijos tyrimų medžiaga nėra apibendrinta ir paskelbta, išskyrus minėtus V. Daugudžio straipsnius ir publikacijas moksliniuose ir informaciniuose leidiniuose.

Iki šiol nebuvo suvestinės piliakalnio komplekso teritorijoje ištirtų iškasų numeracijos.

V. Daugudis tiriamas iškasas, nepriklausomai nuo jų dydžio, vadino plotais, kuriuos kasmet tiek piliakalnyje (su priešpiliu), tiek papėdės gyvenvietėje numeravo nuo Nr. 1. Tik 1982 m. piliakalnio (su priešpiliu) ir žemutinės papėdės iškasoms įvedė atskiras tęstines numeracijas, tačiau aukštutinėje papėdės gyvenvietėje kasamos iškasos tęstinės numeracijos neturėjo. Šurfais jis pavadino 1988 ir 1989 m. aukštutinėje papėdėje ir tariamoje kapinyno teritorijoje iškastas žvalgomąsias iškasas.

Iš viso piliakalnio su priešpiliu teritorijoje V. Daugudis ištyrė 17 plotų, kuriuos šioje ataskaitoje sudarytoje suvestinėje numeracijoje pavadinau perkasomis Nr. 1–17 (lent. 3: Piliakalnis su priešpiliu). Papėdės gyvenvietėje jis iškasė 20 plotų ir 1 šurfą. Juos sudarytoje suvestinėje numeracijoje pavadinau perkasomis Nr. 1–20 ir šurfu Nr. 1 (lent. 3: Papėdės gyvenvietė).

---

³⁸ Vytautas Daugudis, Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai 1969 metais..., p. 36; Vytautas Daugudis, I tūkstantmečio pr. m. e. šiaurės Žemaitijos piliakalniai (2. Pastatai)..., p. 43.

³⁹ Vytautas Daugudis, Imbarės archeologiniai paminklai ir jų tyrinėjimai..., p. 57.

⁴⁰ Vytautas Daugudis, Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai 1978 ir 1979 metais..., p. 25.

⁴¹ Vytautas Daugudis, Imbarės archeologiniai paminklai ir jų tyrinėjimai..., p. 57.

⁴² Vytautas Daugudis, *Senoji medinė statyba Lietuvoje...*, p. 96–97.

Tęsdamas V. Daugudžio ištirtų plotų numeraciją, 2003 ir 2007 m. papėdės gyvenvietėje savo ištirtą šurfą šioje ataskaitoje numeravau Nr. 2, o perkasa – Nr. 21 (lent. 3).

3 lentelė: **Imbarės piliakalnio komplekso ir apsaugos zonos teritorijose ištirtų iškasų (perkasų, šurfų) suvestinė numeracija:**⁴³

Tyrimų metai	Iškasos pavadinimas ir suvestinis Nr.	Iškasos pavadinimas ir Nr. ataskaitoje	Matmenys (ilgis, plotis)		Bendras ištirtas plotas (m ²)
			Iškasos	Išpjovos	
Piliakalnis su priešpiliu					
1969	Perkasa 1*	Plotas 1	10 x 4	-	40
1979	Perkasa 2*	Plotas 1	16 x 3	10 x 1; 13 x 1; 2 x 2	75
1980	Perkasa 3*	Plotas 1	5 x 5	-	25
1980	Perkasa 4*	Plotas 2	5 x 5	-	25
1980	Perkasa 5*	Plotas 3	5 x 5	-	25
1980	Perkasa 6*	Plotas 4	5 x 5	-	25
1981	Perkasa 7*	Plotas 5	8 x 5 ⁴⁴	-	30
1981, 1982	Perkasa 8	Plotas 6 (8) ⁴⁵	10 x 5	-	50
1984	Perkasa 9	Plotas 9	10 x 3	-	30
1984	Perkasa 10	Plotas 10	10 x 3	-	30
1985	Perkasa 11*	Plotas 11	10 x 3	-	30
1985	Perkasa 12*	Plotas 12	10 x 3	-	30
1985	Perkasa 13*	Plotas 13	10 x 3	-	30
1985, 1987	Perkasa 14*	Plotas 14	10 x 3	-	30 ⁴⁶
1987	Perkasa 15*	Plotas 15	10 x 3	-	30
1988	Perkasa 16	Plotas 16	10 x 6	4 x 4	76
1989	Perkasa 17	Plotas 17	10 x 3	-	30
Papėdės gyvenvietė					
1969	Perkasa 1	Plotas 1	10 x 2	-	20
1969	Perkasa 2	Plotas 2	10 x 5	4 x 3	62
1969	Perkasa 3	Plotas 3	5 x 3	-	15
1969	Perkasa 4	Plotas 4	9 x 5	-	45
1969	Perkasa 5	Plotas 5	12 x 3	6 x 2	48 ⁴⁷
1969	Perkasa 6	Plotas 6	10 x 3	2 x 2	34

⁴³ Į suvestinę numeraciją neįtraukti 1898 m. J. Žiogo iškasti 7 šurfai, kurių vietų lokalizuoti nėra galimybių. Į ją taip pat neįtraukti 1988–1989 m. tariamoje kapinyno teritorijoje ištirti šurfai, kurie yra už valstybės saugomos Imbarės piliakalnio komplekso teritorijos ribų.

⁴⁴ Daugiau kaip 3 x 3 m dydžio (~10 m²) plotas pateko į 1969 m. ištirtos perkastos Nr. 1 plotą.

⁴⁵ Perkasa 8 (plotas 6) atidengta 1981 m., o baigta tirti 1982 m. Tų pačių 1982 m. ataskaitoje V. Daugudis pradėjo tęstinę perkasų numeraciją. Jas skirstė į žemutinės papėdės gyvenvietėje ir piliakalnyje (su priešpiliu) iškastas perkastas, kurių kiekvienai grupei suteikė atskirą tęstinę numeraciją.

⁴⁶ Perkasa 28 (plotas 14) pradėta tirti 1985 m., o užbaigta – 1987 m. Jos plotas priskiriamas prie 1987 m. ištirtos teritorijos.

⁴⁷ Ataskaitoje nurodytas 42 m² plotas. Taip atsitiko todėl, kad perkasa iš pradžių matuota 3 x 10 m dydžio, vėliau pratęsta 2 m į vakarus, o šis plotas nebuvo pridėtas prie bendro iškasto perkastos ploto.

1978	Perkasa 7	Plotas 1	10 x 3	-	30
1978	Perkasa 8	Plotas 2	10 x 5	2 x 1	52
1978	Perkasa 9	Plotas 3	10 x 6	-	60
1979	Perkasa 10**	Plotas 1	7 x 5	-	35
1979	Perkasa 11	Plotas 1	15 x 5	-	75
1979	Perkasa 12	Plotas 2	10 x 2	-	20
1980	Perkasa 13	Plotas 1	10 x 6	-	60
1982	Perkasa 14	Plotas 1 (13)	10 x 5	-	50
1984	Perkasa 15	Plotas 1	10 x 3	6 x 2,2; 6 x 1,2	50,4 ⁴⁸
1984	Perkasa 16	Plotas 2	10 x 3	-	30
1984	Perkasa 17	Plotas 3	6 x 1	-	6
1984	Perkasa 18	Plotas (be Nr.)	2,4 x 2,3	-	5,52
1988	Perkasa 19**	Plotas 1	10 x 2	4 x 4	36
1988	Perkasa 20**	Plotas 2	10 x 2	-	20
1989	Šūrfas 1**	Šūrfas 1	4 x 2	-	8
2003	Šūrfas 2**	Šūrfas (be Nr.)	1,5 x 1,5	-	2,25
2007	Perkasa 21**	Perkasa 24	12 x 5	-	60

* Iškasta piliakalnio priešpilyje.   ** Iškasta aukštutinėje papėdės gyvenvietėje.

⁴⁸ Ataskaitoje klaidingai nurodoma 44,4 m².

ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ APRAŠYMAS

Projektuojamo tako archeologiniai tyrinėjimai buvo vykdomi vadovaujantis paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“ 12.3 punktu, kadangi reikėjo pagrįsti tako statybos darbų projektą kultūros paminklo u. k. 27082 – Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta teritorijoje ir vizualiniame apsaugos zonos pozonyje.

Tiriama teritorija yra 775 m ilgio ir 3 m pločio. Jos centrinė ašis – retai naudojamas lauko keliukas Skaudaliai-Imbarė, einantis Salanto slėnio R pakraščiu lygiagrečiai melioracijos kanalo (Pilsupio upelio) dešiniajam krantui, 6–10 m į V nuo jo (pav. 1). Iš viso ji užima 2325 m² dydžio plotą, kurio Š-ŠR – 675 m² dalis patenka į papėdės gyvenvietės teritoriją.

Reljefas nelygus, banguotas, aplygintas melioracijos. Dėl aukšto gruntinio vandens tarp pakilumų esančiose lomose gruntas persunktas vandens. Tiriamos atkarpos pradžioje, t. y., vizualinio apsaugos zonos pozonio P pakraštyje yra apie 150 m ilgio P-Š kryptimi ir iki 50 pločio užliejama pelkėta lanka (nuotr. 1, 2), kuri išdžiūna tik vasarą (nuotr. 4, 6; matosi II plane). Tiriamo ploto ŠR dalį R-V kryptimi kerta Salanto kairiojo intako Pilsupio žemupio senvagė (nuotr. 3), kuri išdžiūna taip pat tik vasarą⁴⁹.

Visa ši teritorija, esanti į P nuo piliakalnio, ankstesnių Imbarės piliakalnio komplekso archeologinių tyrimų metu netyrinėta, o žemutinės papėdės gyvenvietės teritorijos P riba 1992 m. nustatyta apytikriai pagal reljefą (ilustr. 3). Atsižvelgiant į tai, visame projektuojamo tako plote, patenkančiame į papėdės gyvenvietės teritoriją ir vizualinį apsaugos zonos pozonį, buvo atliekami archeologiniai žvalgymai ir žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Vizualiniame apsaugos zonos pozonyje buvo žvalgomas 1650 m² plotas ir iškasti 8, o saugomoje papėdės gyvenvietės teritorijoje žvalgytas 675 m² plotas ir iškasti 5 žvalgomieji 1 x 1 m dydžio šurfai. Iš viso buvo išžvalgytas 2325 m², o pilnai ištirtas – 13 m² plotas (pav. 1).

Archeologiniai tyrimai atlikti 2012 m. gegužės 6 d. – birželio 17 d. Gegužės mėnesį pilnai tyrimų atlikti nepavyko, kadangi tiriamos teritorijos P ir ŠR dalys buvo užlietos vandens, todėl teko laukti kol užliejama teritorija išdžius. Tiriami šurfai lauko sąlygomis buvo numeruojami skaičiais nuo 1 iki 13, numeraciją pradedant nuo vizualinio apsaugos zonos pozonio P pakraštyje kasamo kraštinio

---

⁴⁹ Dabartinė Pilsupio upelio žemupio vaga melioracijos yra pakeista: nuo piliakalnio PR papėdės jis teka P kryptimi Salanto slėnio R krašte iškastu melioracijos kanalu ir į Salantą įteka Skaudalių kaime, 1,81 km į PV-P nuo žemupio senvagės.

šurfo ir tęsiant toliau Š-ŠR kryptimi. Sudarius suvestinę papėdės gyvenvietėje 1989 ir 2003 m. iškastų šurfų numeraciją, ataskaitoje jie numeruoti skaičiais nuo 3 iki 15 (pav. 1:Š3–Š15).

Rengiant tyrimų projektą buvo tikimasi, kad pavasarinio polaidžio metu susikaupęs paviršinis vanduo išdžius iki gegužės mėnesio, todėl pirmąjį šurfą planuota kasti 50 m į Š-ŠR nuo vizualinio apsaugos zonos pozonio P ribos, kitus du šurfus – kas 100 m, o likusius – kas 50 m (žr. priedą 2). Gamtos sąlygoms lūkesčių nepateisinus, kai kurių šurfų vietas teko koreguoti, o pirmojo šurfo (Š3) vietą nukelti 55 m į P-PV ir kasti į P nuo vizualinio apsaugos zonos pozonio ribos esančioje lankos pakrantėje (pav. 1:Š3). Visi šurfai buvo kasami lauko kelio plote, ties jo viduriu.

Archeologinių žvalgymų metu piliakalnio PV papėdėje, 12 m į ŠR nuo šurfo Nr. 15, velėniniame sluoksnyje, 12 cm gylyje rastas *geležinis pentinio plačiašmenio kirvio ašmenų fragmentas (rad. sąr. Nr. 1; lent. 4:Rv.1; pav. 1:Rv.1; pav. 6:2; nuotr. 47)*, datuotinas X–XIII a.

Be jo, žvalgytame plote metalo detektoriumi aptikta kultūrinės vertės neturinčių XX a. – XXI a. dirbinių: aliuminiu dengta folija nuo vaistų, geležinių vinių, skardinis stiklainio dangtelis, motociklo rato stabdžių spalvoto metalo lydinio kaladėlė, metalinis alaus butelio kamštis, geležinės grandinės fragmentas ir geležinis kablys, kurie užkasti užpiltame šurfe Nr. 15.

4 lentelė: **2012 m. ištirtų šurfų (Nr. 3–15) ir kirvio fragmento radimvietės koordinatės WGS-84 dešimtainėje sistemoje:**

Objekto Nr.	Objekto žymėjimas plane	Šiaurės platumas	Rytų ilguma
Šurfas Nr. 3	Š3	56,018725	21,552862
Šurfas Nr. 4	Š4	56,020116	21,553223
Šurfas Nr. 5	Š5	56,020984	21,553489
Šurfas Nr. 6	Š6	56,021398	21,553543
Šurfas Nr. 7	Š7	56,021921	21,553622
Šurfas Nr. 8	Š8	56,022353	21,553659
Šurfas Nr. 9	Š9	56,022614	21,553691
Šurfas Nr. 10	Š10	56,023199	21,553734
Šurfas Nr. 11	Š11	56,023658	21,553785
Šurfas Nr. 12	Š12	56,024100	21,553837
Šurfas Nr. 13	Š13	56,024506	21,553924
Šurfas Nr. 14	Š14	56,024977	21,554135
Šurfas Nr. 15	Š15	56,025308	21,554515
Radimvietė Nr. 1*	Rv1	56,025427	21,554620

* Plačiašmenio kirvio ašmenų fragmento radimo vieta.

Šūrfas Nr. 3 (lauko Nr. 1) (lent. 4; pav. 1:Š3; nuotr. 4–6)

Atmatuotas 490 m į Š-ŠR nuo lauko kelio Kalnalis-Skaudaliai ir 8 m į V nuo Pilsupio kanalo, 490 m į ŠR-Š nuo lauko kelių Kalnalis-Skaudaliai ir Skaudaliai-Imbarė kryžkelės, užpelkėjusios lankos P pakrantėje (lent. 4; pav. 1:Š3; nuotr. 4).

1 x 1 m dydžio, 64–70 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 5). Paviršius lygus, nežymiai žemėja į ŠR, apaugęs tankia daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 52–57 cm storio dviejų horizontų dirvožemis, susidaręs paskleidžiant iš melioracijos kanalo iškastą gruntą: viršutinis horizontas – 34–37 cm storio, rudas, priemolingas, perartas, su geltono smėlio horizontaliais intarpais ir paviršiuje susidariusia 6–12 cm storio velėna; apatinis horizontas – 15–23 cm storio, tamsiai rudas, priemolingas, perartas; žemės – drėgmės persunktas, rusvas, su rudais intarpais priemolis, kuris prasideda 52–57 cm gylyje.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šūrfas užpiltas (nuotr. 6).

Šūrfas Nr. 4 (lauko Nr. 2) (lent. 4; pav. 1 : Š4; nuotr. 7–9)

Atmatuotas 157 m į Š-ŠR nuo šurfo Nr. 3 ir 9 m į V nuo Pilsupio kanalo, pakilumos P šlaite, pelkėtos lankos Š pakrantėje (lent. 4; pav. 1:Š4; nuotr. 7).

1 x 1 m dydžio, 38–40 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 8). Paviršius lygus, nežymiai žemėja į PR, apaugęs tankia daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 25–28 cm storio, perartas, su negausiomis raudonų degto molio plytų nuolaužomis, priemolingas, organiškas, pilkai juosvas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi 6–13 cm storio velėna; žemės – drėgnas rusvas molis, prasidedantis 25–28 cm gylyje.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šūrfas užpiltas (nuotr. 9).

Šūrfas Nr. 5 (lauko Nr. 3) (lent. 4; pav. 1 : Š5; nuotr. 10–12)

Atmatuotas 97 m į Š-ŠR nuo šurfo Nr. 4 ir 9 m į V nuo Pilsupio kanalo, pakilumos viršūnėje (lent. 4; pav. 1:Š5; nuotr. 10).

1 x 1 m dydžio, 43 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 11). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 40–41 cm storio, pilkšvas, humusingas, drėgnas, priemolingas, perartas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi 6–10 cm storio velėna; žemės – rusvas priemolis, kuris prasideda 40–41 cm gylyje. Pasiekus žemę, iš jo pradėjo sunktis gruntinis vanduo.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šūrfas užpiltas (nuotr. 12).

Šūrfas Nr. 6 (lauko Nr. 4) (lent. 4; pav. 1:Š6; nuotr. 13–15)

Atmatuotas 48 m į Š–ŠR nuo šurfo Nr. 5 ir 10 m į V nuo Pilsupio kanalo, pakilesnėje slėnio vietoje (lent. 4; pav. 1:Š6; nuotr. 13).

1 x 1 m dydžio, 45–49 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 14). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 40–42 cm storio dviejų horizontų dirvožemis, susidaręs paskleidžiant iš melioracijos kanalo iškastą gruntą: viršutinis horizontas – 15–20 cm storio, juosvai rudas, durpingas, organiškas, su paviršiuje susidariusia 6–12 cm storio tankia velėna; apatinis horizontas – 22–29 cm storio, pilkas, neorganiškas, molingas, permaišytas buvusio arimo; įžemis – gelsvai rudas drėgnas priemolis, prasideda 40–42 cm gylyje.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šūrfas užpiltas (nuotr. 15).

Šūrfas Nr. 7 (lauko Nr. 5) (lent. 4; pav. 1:Š7; nuotr. 16–18)

Atmatuotas 57 m į Š–ŠR nuo šurfo Nr. 6 ir 11 m į V nuo Pilsupio kanalo, lygioje slėnio vietoje (lent. 4; pav. 1:Š7; nuotr. 16).

1 x 1 m dydžio, 52 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 17). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 40–42 cm storio, perartas, organiškas, su pavieniais balto molio fragmentais, juosvas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi 10–14 cm storio vešli velėna; įžemis – 40–42 cm gylyje atsidengęs rudas, drėgnas, klampus priemolis, kurio paviršius pasidengęs tamsiai rudų durpių nuosėdomis. Iš įžemio gausiai sunkėsi vanduo.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šūrfas užpiltas (nuotr. 18).

Šūrfas Nr. 8 (lauko Nr. 6) (lent. 4; pav. 1:Š8; nuotr. 19–21)

Atmatuotas 50 m į Š–ŠR nuo šurfo Nr. 7 ir 11 m į V nuo Pilsupio kanalo, slėnio pakilumoje (lent. 4; pav. 1:Š8; nuotr. 19).

1 x 1 m dydžio, 1–1,05 m gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 20). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 36–40 cm storio molingas, perartas, pilkai juosvas dirvožemis su paviršiuje susidariusia 8–14 cm storio tankia velėna; žemiau – 14–19 cm storio pilkai melsvas sapropelis, atsidengęs 86 cm gylyje; įžemis – pilkšvai rudas, persunktas sapropelio nuosėdų, drėgnas žvyras, atsidengęs 1 m gylyje.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šūrfas užpiltas (nuotr. 21).

Šurfas Nr. 9 (lauko Nr. 7) (lent. 4; pav. 1:Š9; nuotr. 22–24)

Atmatuotas 35 m į Š-ŠR nuo šurfo Nr. 8 ir 10 m į V nuo Pilsupio kanalo, šlapios lankos apjuostoje nedidelėje pakilumoje (lent. 4; pav. 1:Š9; nuotr. 22).

1 x 1 m dydžio, 41–42 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 23). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 40–41 cm storio, pilkai juodas, su balsvo molio gabalų priemaišomis, perartas, priemolingas ir durpingas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi 8–15 cm storio tanki ir vešli velėna; apačioje – 40–41 cm gylyje atsidengęs rudų durpių sluoksnis, iš kurio smarkiai besisunkiantis vanduo greitai užtvindė šurfą, neleisdamas pasiekti įžemio (nuotr. 26).

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šurfas užpiltas (nuotr. 24).

Šurfas Nr. 10 (lauko Nr. 8) (lent. 4; pav. 1:Š10; nuotr. 25–27)

Atmatuotas 65 m į Š nuo šurfo Nr. 9 ir 9 m į V nuo Pilsupio kanalo, pakilioje vietoje (lent. 4; pav. 1:Š10; nuotr. 25).

1 x 1 m dydžio, 52–55 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 26). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 35–42 cm storio, perartas, smėlingas, pilkas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi tanki ir vešli, 14–18 cm storio velėna; įžemis – rudas, drėgnas ir klampus priemolis, pradėjęs dengtis 35–42 cm gylyje. Iš įžemio sunkėsi gruntinis vanduo.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šurfas užpiltas (nuotr. 27).

Šurfas Nr. 11 (lauko Nr. 9) (lent. 4; pav. 1:Š11; nuotr. 28–30)

Atmatuotas 50 m į Š nuo šurfo Nr. 8 ir 9 m į V nuo Pilsupio kanalo, pakilioje vietoje (lent. 4; pav. 1:Š11; nuotr. 28).

1 x 1 m dydžio, 60–65 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 29). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 30–35 cm storio, perartas, molingas, su balto molio fragmentų priemaišomis, juosvas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi tanki ir vešli, 8–12 cm storio velėna; žemiau – apie 16–20 cm storio tamsiai rudas, su moliu persimaišęs durpių sluoksnis; įžemis – tamsiai rudas, drėgnas priemolis, pradėjęs dengtis 60–65 cm gylyje, kurio paviršius persunktas durpių nuosėdų. Iš įžemio sunkėsi gruntinis vanduo.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šurfas užpiltas (nuotr. 30).

Šurfas Nr. 12 (lauko Nr. 10) (lent. 4; pav. 1:Š12; nuotr. 31–33)

Atmatuotas 50 m į Š nuo šurfo Nr. 11 ir 9 m į V nuo Pilsupio kanalo, pakilioje vietoje (lent. 4; pav. 1:Š12; nuotr. 31).

1 x 1 m dydžio, 1,10 m gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 32). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 35–37 cm storio, priesmėlingas, tamsiai pilkas, perartas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi tanki 7–12 cm storio velėna; žemiau – dviejų horizontų 70–73 cm storio sąnašinis dirvožemis: viršutinis, 19–23 cm storio horizontas – pilkai juosvas, smėlingas, apatinis – pilkšvai rudas, priemolingas; įžemis – rusvas molingas smėlis, pradėjęs dengtis 1,05–10,8 m gylyje. Iš įžemio sunkėsi gruntinis vanduo.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šurfas užpiltas (nuotr. 33).

Šurfas Nr. 13 (lauko Nr. 11) (lent. 4; pav. 1:Š13; nuotr. 34–36)

Atmatuotas 50 m į Š-ŠR nuo šurfo Nr. 12 ir 7 m į V nuo Pilsupio kanalo, aukščiausioje atkarpos, esančios tarp Pilsupio žemupio ir vizualinio apsaugos zonos pozonio Š ribos, vietoje (lent. 4; pav. 1:Š13; nuotr. 34).

1 x 1 m dydžio, 1,35 m gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 35). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 30–34 cm storio, perartas, priemolingas, tamsiai rudas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi 6–8 cm storio velėna; žemiau – 69–74 cm storio permaišytas pilkai juosvas dirvožemis, perstumdytas melioracijos; po juo – 8–10 cm storio maišytas, sąnašinis rudas priemolis, atsidengęs 0,95–1,04 m gylyje; žemiau – 13–16 cm storio pilkai rudas, upės senvagės suplautas, žvyringo molio nuosėdų sluoksnis; įžemis – žvyringas, rusvas smėlis, atsidengęs 1,26–1,3 m gylyje. Iš jo sunkėsi gruntinis vanduo.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šurfas užpiltas (nuotr. 36).

Šurfas Nr. 14 (lauko Nr. 12) (lent. 4; pav. 1:Š14; nuotr. 37–39)

Atmatuotas 50 m į ŠR nuo šurfo Nr. 13 ir 9 m į ŠV nuo Pilsupio kanalo, buvusio Pilsupio žemupio senvagės kairiajame krante (lent. 4; pav. 1:Š14; nuotr. 37).

1 x 1 m dydžio, 1,43–1,48 m gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 38). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 30–35 cm storio priemolingas, perartas, tamsiai rudas dirvožemis, kurio paviršiuje susidariusi 8–12 cm storio velėna; žemiau – 25–27 cm storio melioracijos permaišytas

smėlingas, su priemoliu, tamsiai rudas II-asis dirvožemio sluoksnis; po juo – 57–60 cm gylyje atsidengė 2–3 cm storio pilkai geltona smėlio juosta; žemiau – 48–50 cm storio pilkai rudas, priemolingas, sąnašinis smėlis; po juo – 1,05–1,10 m gylyje atsidengęs iki 8–10 cm storio tamsiai rudos spalvos durpingų nuogulų sluoksnis; žemiau – apie 25–28 cm storio nuogulų persunktas, parudavęs ir papilkėjęs smėlio sluoksnis; įžemis – rusvas, smėlingas smulkus žvyras, atsidengęs 1,41–1,46 m gylyje. Iš įžemio sunkėsi gruntinis vanduo.

Archeologinio sluoksnio ar pavienių radinių nerasta. Šurfas užpiltas (nuotr. 39).

Šurfas Nr. 15 (lauko Nr. 13) (lent. 4; pav. 1:Š15; pav. 3–6; nuotr. 40–45)

Atmatuotas 50 m į ŠR nuo šurfo Nr. 9, 29 m į ŠV nuo Pilupio upelio vagos ir 30 m į PV nuo piliakalnio PV papėdę juosiančio keliuko, Pilsupio žemupio dešiniojo kranto I terasoje (lent. 4; pav. 1:Š15; nuotr. 40).

1 x 1 m dydžio, 43 cm gylio, orientuotas pagal pasaulio šalis (nuotr. 41). Paviršius lygus, apaugęs išvažinėta daugiamete žole. Iš viso ištirtas 1 m² dydžio plotas.

Viršuje – 23–27 cm storio, tamsiai rudas, organiškas, priemolingas, arimo sunaikintas kultūrinis sluoksnis su archeologiniais radiniais, kurio paviršiuje susidariusi tanki 7–11 cm storio velėna; žemiau – 18–25 cm storio pilkšvai juodas, organiškas, akmeningas ir žvyringas archeologinis sluoksnis su radiniais; įžemis – gelsvai rudas, drėgnas žvyras, atsidengęs 36–50 cm gylyje.

Radiniai:

Perartame dirvožemio sluoksnyje (arimo sunaikintame kultūrinio sluoksnio horizonte):

14–25 cm gylyje – 11 molio tinko fragmentų (pav. 3:1–7, 9–11, 13; rad. sqr. Nr. 14).

23 cm gylyje – 44 cm į P nuo šurfo Š sienelės, 40 cm į R nuo V sienelės – lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukė (pav. 3:8; rad. sqr. Nr. 2; nuotr. 48:1).

26 cm gylyje – 41 cm į V nuo šurfo R sienelės, 35 cm į P nuo Š sienelės – kita lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukė (pav. 3:12; rad. sqr. Nr. 3; nuotr. 48:2).

Archeologiniame sluoksnyje:

28–40 cm gylyje – 23 molio tinko fragmentai (pav. 4:14–16, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 27–29, 31, 32, 34–38, 40, 41, 43, 44; rad. sqr. Nr. 15–21; nuotr. 50).

28 cm gylyje – 45 cm į V nuo šurfo R sienelės, 29 cm į Š nuo P sienelės – ornamentuoto lipdyto puodelio lygiu paviršiumi sienelės fragmentas su angokraščiu (pav. 4:17; pav. 6:1; rad. sqr. Nr. 4; nuotr. 48:3).

31 cm gylyje – 41 cm į P nuo šurfo Š sienelės, 31 cm į V nuo R sienelės – lipdytos keramikos nežymiai grublėtu paviršiumi šukė (pav. 4:20; rad. sqr. Nr. 5; nuotr. 48:4).

32 cm gylyje – 37 cm į P nuo šurfo Š sienelės, 5 cm į R nuo V sienelės – *lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukė* (pav. 4:23; rad. sgr. Nr. 6; nuotr. 48:5).

33 cm gylyje – 50 cm į P nuo šurfo Š sienelės, 39 cm į V nuo šurfo R sienelės – *lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukė* (pav. 4:26; rad. sgr. Nr. 7; nuotr. 48:6).

34 cm gylyje – 9 cm į V nuo šurfo R sienelės, 6 cm į P nuo Š sienelės – *lipdytos keramikos smulkiai grublėtu paviršiumi šukė* (pav. 4:30; rad. sgr. Nr. 8; nuotr. 48:7).

36 cm gylyje – 42 cm į V nuo šurfo R sienelės, 18 cm į P nuo Š sienelės – *lipdyto puodo lygiu paviršiumi dugno su sienele fragmentas* (pav. 4:33; rad. sgr. Nr. 9; nuotr. 49:1).

38 cm gylyje – 24 cm į R nuo šurfo V sienelės, 15 cm į P nuo Š sienelės – *lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukė* (pav. 4:39; rad. sgr. Nr. 10; nuotr. 49:2).

40 cm gylyje – 47 cm į V nuo šurfo R sienelės, 6 cm į P nuo Š sienelės – *lipdytos keramikos lygiu paviršiumi šukė* (pav. 4:42; rad. sgr. Nr. 11; nuotr. 49:3).

43 cm gylyje – 28 cm į V nuo šurfo R sienelės ir 12 cm į P nuo šurfo Š sienelės bei 40 cm į R nuo šurfo V sienelės ir 9 cm į Š nuo P sienelės – *2 atrajojančio galvijo (?) krūminiai dantys*⁵⁰ (pav. 4:45, 46; rad. sgr. Nr. 12, 13; nuotr. 51:1, 2).

Šurfo sienelių išsklotinės:

Šiaurinė sienelė (pav. 5:I; nuotr. 42): 1 m pločio, 40–47 cm storio, 4 horizontų:

I – 7–8 cm storio velėna;

II – 16–20 cm storio tamsiai rudas, organiškasis, maišytas priemolingas dirvožemis (armens sunaikintas archeologinis sluoksnis);

III – 18–21 cm storio pilkšvai juodas, organiškasis, akmeningas ir žvyringas archeologinis sluoksnis;

IV – 10–18 cm storio gelsvai rudo žvyro įžemis.

Rytinė sienelė (pav. 5:II; nuotr. 43): 1 m pločio, 42–45 cm storio, 4 horizontų:

I – 7–8 cm storio velėna;

II – 18–22 cm storio tamsiai rudas, organiškasis, maišytas priemolingas dirvožemis (armens sunaikintas archeologinis sluoksnis);

III – 13–20 cm storio pilkšvai juodas, organiškasis, akmeningas ir žvyringas archeologinis sluoksnis;

IV – 11–18 cm storio gelsvai rudo žvyro įžemis.

Pietinė sienelė (pav. 5:III): 1 m pločio, 52–62 cm storio, 4 horizontų:

---

⁵⁰ Dantų priklausymą gyvūnų rūšiai nustatė zooarcheologas, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto prof. habil. dr. Linas Daugnora.

I – 8 cm storio velėna;

II – 13–17 cm storio tamsiai rudas, organiškasis, maišytas priemolingas dirvožemis (armens sunaikintas archeologinis sluoksnis);

III – 21–26 cm storio pilkšvai juodas, organiškasis, akmeningas ir žvyringas archeologinis sluoksnis;

IV – 7–11 cm storio gelsvai rudo žvyro įžemis.

Vakarinė sienelė (pav. 5:IV; nuotr. 44): 1 m pločio, 55–62 cm storio, 4 horizontų:

I – 8–11 cm storio velėna;

II – 16–18 cm storio tamsiai rudas, organiškasis, maišytas priemolingas dirvožemis (armens sunaikintas archeologinis sluoksnis);

III – 17–26 cm storio pilkšvai juodas, organiškasis, akmeningas ir žvyringas archeologinis sluoksnis;

IV – 9–15 cm storio gelsvai rudo žvyro įžemis.

Šūrfas užpiltas (nuotr. 45). Jo centrinėje dalyje užkasti aplinkoje metalo detektoriumi surinkti išliekamosios archeologinės ir kultūrinės vertės neturintys XX a. – XXI a. pr. radiniai.

Eksponavimui ir galimai laboratorinei analizei tinkami stambesni molio tinko fragmentai buvo atrinkti perdavimui į muziejų (priedas 5), o likusi smulkių molio tinko fragmentų masė – pasverta ir bendrais bruožais apibūdinta šioje atskaitoje pateiktame neinventorinamos masinės medžiagos sąraše.

IŠVADOS

1. Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (u. k. 27082), Kretingos r. sav., Imbarės k., vizualinio apsaugos zonos pozonyje ir teritorijoje projektuojamo apžvalgos tako trasoje 2012 m. buvo išstirtas 13 m² plotas, o 2325 m² plote atlikti archeologiniai žvalgymai.

2. Į pietus nuo Pilsupio žemupio senvagės, gyvenvietės teritorijos ir vizualinio apsaugos zonos pozonio pietiniu pakraščiu einančioje tako trasoje archeologinio sluoksnio ar pavienių archeologinių radinių nerasta.

3. Į šiaurės rytus nuo Pilsupio žemupio senvagės, piliakalnio pietvakarinėje papėdėje, 65 m ilgio projektuojamo tako atkarpoje (195 m²) aptiktas arimo apnaikintas senovės gyvenvietės archeologinis sluoksnis.

Išlikęs nesunaikintas archeologinis sluoksnis 13–26 cm storio, o virš jo yra 22–26 cm storio perartas dirvožemis. Dirvožemyje ir archeologiniame sluoksnyje gausu molio tinko fragmentų, rasta 1 geležinio plačiaašmenio kirvio ašmenų fragmentas, 10 lipdytos keramikos šukių, 2 stambaus raguočio krūminiai dantys.

Archeologinis sluoksnis priskiriamas piliakalnio papėdės gyvenvietai ir datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia.

4. Archeologinio pobūdžio vertingųjų savybių neturinčioje projektuojamo tako trasos 710 m ilgio atkarpoje (2830 m²) galima vykdyti tako tiesimui būtinus žemės judinimo darbus.

5. Archeologinio pobūdžio vertingąsias savybes turinčioje projektuojamo tako šiaurės rytinėje 65 m ilgio atkarpoje, esančioje tarp piliakalnio ir Pilsupio žemupio senvagės, leidžiama nuimti iki 15 cm storio augalinį sluoksnį. Kitų žemės judinimo darbų šioje teritorijoje planuoti nerekomenduojama. Esant neišvengiamai būtinybei joje kasti gilesnes kaip 15 cm iškasas, būtina organizuoti detaliuosius archeologinius tyrinėjimus.

6. Tyrimų grafinės medžiagos originalai, radiniai ir masinė medžiaga saugomi Kretingos muziejuje.

Archeologas

Julius Kanarskas

(N. k. p. a. specialisto atestato Nr. 2258)

Kretinga, 2012-03-14

RADINIŲ SĄRAŠAS

I. INDIVIDUALŪS RADINIAI

Atsitiktiniai radiniai iš papėdės gyvenvietės

1 (209)⁵¹. *Kirvio, plačiaašmenio, ašmenų fragmentas, geležinis (lent. 4; pav. 1:Rv.1; pav. 6:2; nuotr. 47)*. Netaisyklingos trapecijos formos, netaisyklingo apversto lygiašonio trikampio skerspjuvio, plonėjantis link apačios, suapvalintu apatiniu kampu, korodavęs. Datuojamas X–XIII a.

Matmenys: aukštis – 34 mm, plotis – 34 mm, storis – iki 8 mm. Svoris – 37,4 g.

II. MASINĖ MEDŽIAGA

Eilės nr.	Suvest. rad. sąr. nr. ⁵²	Vieta	Gylis (cm)	Radinio pavadinimas	Svoris (g)	Datuotina (tūkst. po Kr.)	Apibūdinimas	Grafinė medžiaga
2	1214	Šurfo 15 dirvožemio sluoksnyje	23	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi	4,8	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Sienelė išgaubta, paviršius gelsvai rudas. Pakraščiai ištrupėję. Matmenys: aukštis – 21 mm, plotis – 25 mm, storis – 7 mm.	Pav. 3:8; nuotr. 48:1
3	1215	Šurfo 15 dirvožemio sluoksnyje	26	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi	1,3	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė perdegusi, pajuodavusi, su smulkiai grūsto granito priemaišomis. Sienelė nežymiai išgaubta. Kraštai ir vidinė pusė paviršius ištrupėję. Matmenys: aukštis – 15 mm, plotis – 16 mm, storis – iki 6 mm.	Pav. 3:12; nuotr. 48:2
4	1216	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	28	Keramikinio lipdyto puodelio sienelės su angokraščiu	6,0	I–II pr.	Netaisyklingo trikampio formos. Molio masė perdegusi ir pajuodavusi, su stambiai grūsto granito priemaišomis. Paviršiuje įspausta horizontali įstrižų trigubų įkartelių	Pav. 4:17; pav. 6:1; nuotr.

⁵¹ Suvestinė papėdės gyvenvietės individualių radinių numeracija.

⁵² Suvestinė papėdės gyvenvietės masinės medžiagos numeracija.

				fragmentas, lygiu, ornamentuotu paviršiumi			eilutė. Panašu, kad angokraščio briauną puošė iš viršaus išpaustas gnaibytinis ornamentas, kurio išliko tik menkas fragmentas. Vidinė sienelės pusė, ypač ties angokraščiu ir didesnė dalis briaunos ištrupėję. Matmenys: aukštis – 27 mm, plotis – 30 mm, storis – iki 10 mm.	48:3
5	1217	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	31	Keramikos šukė, lipdyta, nežymiai grublėtu paviršiumi	2,8	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smulkiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius gelsvai rudos spalvos. Vidinė sienelės pusė ištrupėjusi. Matmenys: aukštis – 27 mm, plotis – 21 mm, storis – iki 5 mm.	Pav. 4:20; nuotr. 48:4
6	1218	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	32	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi	9,4	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė perdegusi, juodos spalvos, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Kraštai ištrupėję. Matmenys: aukštis – 23 mm, plotis – 35 mm, storis – 9–10 mm.	Pav. 4:23; nuotr. 48:5
7	1219	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	33	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi	4,0	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė rudos spalvos, perdegusi, vietomis papilkėjusi, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius šviesiai rudos spalvos, perbrauktas žolės kuokštu, vidinė pusė – rudos spalvos. Kraštai ištrupėję. Matmenys: aukštis – 22 mm, plotis – 20 mm, storis – 7 mm.	Pav. 4:26; nuotr. 48:6
8	1220	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	34	Keramikos šukė, lipdyta, smulkiai grublėtu paviršiumi	8,9	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė rudos spalvos, perdegusi, papilkėjusi, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius šviesiai rudos spalvos. Vidinė sienelės pusė ir kraštai ištrupėję. Matmenys: aukštis – 29 mm, plotis – 34 mm, storis – iki 12 mm.	Pav. 4:30; nuotr. 48:7
9	1221	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	36	Keramikinio lipdyto puodo dugno su priedugniu fragmentas, lygiu paviršiumi	33,9	I–II pr.	Netaisyklingos formos. Molio masė perdegusi ir papilkėjusi, su grūsto granito priemaišomis. Išorinė ir vidinė sienelės pusės gelsvai rudos spalvos. Kraštai ir didesnė dalis išorinės sienelės paviršiaus ištrupėję. Matmenys: aukštis – 45 mm, plotis – 40 mm, storis – iki 15 mm.	Pav. 4:33; nuotr. 49:1
10	1222	Šurfo 15 archeologiniame	38	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu	23,8	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė perdegusi, papilkėjusi, su stambiai grūsto	Pav. 4:39; nuotr.

		sluoksnyje		paviršiumi			granito priemaišomis. Paviršius šviesiai rudos spalvos, statmenai perbrauktas žolės kuokštu. Vidinė pusė juodos spalvos, taip pat statmenai perbraukta žolės kuokštu. Kraštai ištrupėję. Matmenys: aukštis – 36 mm, plotis – 59 mm, storis – 11 mm.	49:2
11	1223	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	40	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi	6,4	I–II pr.	Netaisyklingos formos, nuo indo sienelės. Molio masė perdegusi, pilkos spalvos, su stambiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius gelsvai rudos spalvos, horizontaliai ir įstrižai perbrauktas žolės kuokštu. Vidinė pusė pilkos spalvos. Kraštai ištrupėję. Matmenys: aukštis – 21 mm, plotis – 35 mm, storis – 8–9 mm.	Pav. 4:42; nuotr. 49:3
12	1224	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	43	Dantis krūminis, galvijo (?), gal būt atrajojančio	3,54	?	Dantis sutrupėję į 9 fragmentus. Danties aukštis – iki 46 mm.	Pav. 4:45; nuotr. 51:1
13	1225	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	43	Dantis krūminis, galvijo (?), gal būt atrajojančio	4,07	?	Dantis sutrupėję į 4 fragmentus. Danties aukštis – iki 38 mm.	Pav. 4:46; nuotr. 51:2

III. NEINVENTORINAMA MASINĖ MEDŽIAGA

Eilės nr.	Vieta	Gylis (cm)	Radinio pavadinimas	Svoris (g)	Datuotina (tūkst. po Kr.)	Apibūdinimas	Matmenys (mm)			Grafinė medžiaga
							aukštis	plotis	storis	
14	Šurfo 15 dirvožemio sluoksnyje	14–25	Molio tinko fragmentai, 11 vnt.	29,7	I–II pr.	Aptakių formų. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir smulkių akmenukų priemaišomis	9–29	8–22	6–17	Pav. 3:1–7, 9–11, 13
15	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	28–40	Molio tinko fragmentai, 17 vnt.	41,2	I–II pr.	Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis	8–29	8–20	5–16	Pav. 4:14–16, 18, 19, 21, 27, 28, 31, 32, 34, 36–38, 41, 43, 44
16	Šurfo 15	32	Molio tinko	8,7	I–II	Netaisyklingo	29	28	18	Pav.

	archeologiniame sluoksnyje		fragmentas*		pr.	trikampio formos. Viena pusė plokščia, likusi paviršiaus dalis aptrupėjusi. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis				4:22; nuotr. 50:3
17	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	32	Molio tinko fragmentas*	10,1	I–II pr.	Netaisyklingos formos, pailgas, aptrupėjusiais kraštais. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis	38	20	16	Pav. 4:24; nuotr. 50:5
18	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	32	Molio tinko fragmentas*	11,2	I–II pr.	Pusovalio formos, aptakia viena plokštuma ir šonu. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis	28	25	16	Pav. 4:25; Nuotr. 50:6
19	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	34	Molio tinko fragmentas*	13,0	I–II pr.	Pailgos formos, grublėtais paviršiais. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis	48	22	12	Pav. 4:29; nuotr. 50:4
20	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	36	Molio tinko fragmentas*	10,3	I–II pr.	Netaisyklingo trikampio formos. Viena pusė plokščia, kitos – aptrupėjusios. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis	35	25	19	Pav. 4:35; nuotr. 50:2
21	Šurfo 15 archeologiniame sluoksnyje	38	Molio tinko fragmentas*	69,0	I–II pr.	Pailgas, netaisyklingo aštuoneto formos. Vidinė pusė išgaubta, buvusi įspausta į stulpą, likę paviršiai grublėti. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis	78	46	17–22	Pav. 4:40; nuotr. 50:1

* Perduotas Kretingos muziejui kaip charakteringas molio tinko pavyzdys, tinkamas eksponuoti ir galimiems laboratoriniams tyrimams.

NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS

1 nuotr.: Projektuojamos tako teritorijos Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (u. k. 27082) vizualinio apsaugos zonos pozonyje bendras vaizdas iš P pusės.

2 nuotr.: Užpelkėjusios užliejamos pievos piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (u. k. 27082) vizualinio apsaugos zonos pozonio pietinėje dalyje vaizdas iš Š pusės, nuo šurfo Nr. 4.

3 nuotr.: Projektuojamos tako trasos ir užliejamos Pilsupio senvagės (II plane) bendras vaizdas iš Š pusės, nuo piliakalnio PV papėdėje esančio akmens lygiu paviršiumi.

4 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 3 (lauko Nr. 1) vaizdas iš P pusės.

5 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 3 (lauko Nr. 1) vaizdas iš PV pusės.

6 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 3 (lauko Nr. 1) vaizdas iš P pusės.

7 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 4 (lauko Nr. 2) vaizdas iš P pusės.

8 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 4 (lauko Nr. 2) vaizdas iš PR pusės.

9 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 4 (lauko Nr. 2) vaizdas iš P-PR pusės.

10 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 5 (lauko Nr. 3) vaizdas iš P pusės.

11 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 5 (lauko Nr. 3) vaizdas iš PV pusės.

12 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 5 (lauko Nr. 3) vaizdas iš P pusės.

13 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 6 (lauko Nr. 4) vaizdas iš P pusės.

14 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 6 (lauko Nr. 4) vaizdas iš PV pusės.

15 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 6 (lauko Nr. 4) vaizdas iš P-PR pusės.

16 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 7 (lauko Nr. 5) vaizdas iš P pusės.

17 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 7 (lauko Nr. 5) vaizdas iš PR pusės.

18 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 7 (lauko Nr. 5) vaizdas iš P pusės.

19 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 8 (lauko Nr. 6) vaizdas iš P pusės.

20 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 8 (lauko Nr. 6) vaizdas iš PV pusės.

21 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 8 (lauko Nr. 6) vaizdas iš P pusės.

22 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 9 (lauko Nr. 7) vaizdas iš P pusės.

23 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 9 (lauko Nr. 7) vaizdas iš PR pusės.

24 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 9 (lauko Nr. 7) vaizdas iš P pusės.

25 nuotr.: Atmatuoto šurfo Nr. 10 (lauko Nr. 8) vaizdas iš P pusės.

26 nuotr.: Ištirto šurfo Nr. 10 (lauko Nr. 8) vaizdas iš PR pusės.

27 nuotr.: Užpildo šurfo Nr. 10 (lauko Nr. 8) vaizdas iš Š pusės.

- 28 nuotr.:** Atmatuoto šurfo Nr. 11 (lauko Nr. 9) vaizdas iš P pusės.
- 29 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 11 (lauko Nr. 9) vaizdas iš PV pusės.
- 30 nuotr.:** Užpildo šurfo Nr. 11 (lauko Nr. 9) vaizdas iš P-PV pusės.
- 31 nuotr.:** Atmatuoto šurfo 12 (lauko Nr. 10) vaizdas iš P pusės.
- 32 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 12 (lauko Nr. 10) vaizdas iš PV pusės.
- 33 nuotr.:** Užpildo šurfo Nr. 12 (lauko Nr. 10) vaizdas iš P pusės.
- 34 nuotr.:** Atmatuoto šurfo 13 (lauko Nr. 11) vaizdas iš P pusės.
- 35 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 13 (lauko Nr. 11) vaizdas iš PR pusės.
- 36 nuotr.:** Užpildo šurfo Nr. 13 (lauko Nr. 11) vaizdas iš P pusės.
- 37 nuotr.:** Atmatuoto šurfo Nr. 14 (lauko Nr. 12) vaizdas iš PV pusės. Už jo – Pilsupio upelio žemupio senvagė, II plane – tiriamas šurfas 15, tolumoje – piliakalnis.
- 38 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 14 (lauko Nr. 12) vaizdas iš PV pusės.
- 39 nuotr.:** Užpildo šurfo Nr. 14 (lauko Nr. 12) vaizdas iš PV pusės. Planuojamo tako trasoje už šurfo matosi Pilsupio upelio žemupio senvagė, už kurios prasideda papėdės gyvenvietė. Tolumoje stūkso piliakalnis.
- 40 nuotr.:** Atmatuoto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) vaizdas iš PV pusės. II plane matosi piliakalnis.
- 41 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) bendras vaizdas iš PR pusės.
- 42 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) Š sienelės vaizdas iš P pusės.
- 43 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) R sienelės vaizdas iš V pusės.
- 44 nuotr.:** Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) V sienelės vaizdas iš R pusės.
- 45 nuotr.:** Užpildo šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) vaizdas iš PV pusės. II plane matosi piliakalnis.
- 46 nuotr.:** Imbarės archeologinio komplekso ir projektuojamo tako vietos (II plane) bendras panoraminis vaizdas iš PV pusės, nuo Kalnalio apžvalgos bokšto.
- 47 nuotr.:** Geležinis pentinio plačiaašmenio kirvio ašmenų fragmentas (X–XIII a.).
- 48 nuotr.:** Lipdytos keramikos šukės (I tūkst. – II tūkst. pr.) iš šurfo Nr. 15: 1–2 – iš arimo; 3–7 – iš archeologinio sluoksnio.
- 49 nuotr.:** Lipdytos keramikos šukės (I tūkst. – II tūkst. pr.) iš šurfo Nr. 15 archeologinio sluoksnio.
- 50 nuotr.:** Molio tinko pavyzdžiai iš šurfo Nr. 15 archeologinio sluoksnio.
- 51 nuotr.:** Stambaus atrajojančio raguočio krūminiai dantys iš šurfo Nr. 15 archeologinio sluoksnio.

GRAFINĖS MEDŽIAGOS SĄRAŠAS

1 pav. Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvieta (27082), Imbarės k., Kretingos r. sav., 2012 m. Tirtų vietų planas. M 1:2500. Parengė R. Vitkauskaitė, J. Kanarskas, 2012 m.

2 pav. Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvieta, Imbarės k., Imbarės sen., Kretingos r. sav. Situacijos planas. M 1 : 10000. Parengė Rimantė Vitkauskaitė, 2013 m.

3 pav.: Šūrfas Nr. 15. Armenyje rastų radinių išsidėstymo planas. M 1:10. Braižė J. Kanarskas, 2012 m.

4 pav. Šūrfas Nr. 15. Archeologiniame sluoksnyje rastų radinių išsidėstymo planas. M 1:10. Braižė J. Kanarskas, 2012 m.

5 pav. Šūrfas Nr. 15. Sienujų pjūviai. M 1:10. Braižė J. Kanarskas, 2012 m.

6 pav. Radinių piešinys. M 1:1. Piešė I. Idaitė, 2013 m.

IKONOGRAFINĖS MEDŽIAGOS SĄRAŠAS

1 iliustr.: Imbarės piliakalnio ir kapinyno situacijos planas, parengtas 1885 m. Tado Daugirdo (kopija, saugoma Kretingos muziejuje).

Šlt.: Tadeusz Dowgird, Pamiątki z czasów przedhistorycznych na Żmudzi. Opisz cmentarzyska i piłkalnia w Imbarach oraz robot dokonanych w roku 1885 i 1886, *Pamiętnik fizyograficzny*, Warszawa, 1889.

2 iliustr.: Imbarės piliakalnio archeologinis kompleksas pagal Vytautą Daugudį, 1988 m. (kopija, saugoma Kretingos muziejuje).

Šlt.: Vytautas Daugudis, Imbarės archeologijos paminklai ir jų tyrinėjimai, *Kretinga 740*, Kretinga, 1993, l. 16.

3 iliustr.: Imbarės piliakalnio ir senovės gyvenvietės teritorijos ir apsaugos zonų ribų planas, parengtas 1992 m. Valstybinio žemėtvarkos instituto (kopija, saugoma Kretingos muziejuje).

Šlt.: Kretingos rajono archeologijos paminklų teritorijų ribų ir apsauginių zonų planai (nuorašai), 1996, *KMMA*, f. 4, b. 466, l. 28.

4 iliustr.: Imbarės piliakalnio papėdės gyvenvietės XIII a. užstatymo schema. Parengė inž. Ignas Jablonskis, 1968 m. (kopija, saugoma Kretingos muziejuje).

Šlt.: Ignas Jablonskis, Imbarė – sena gyvenvietė, *Kraštotyra*, V., p. 347.

BŪTINŲ PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 priedas. Leidimas vykdyti archeologinius tyrimus, Nr. 41, 2012-04-13, kopija, 1 l.

2 priedas. Archeologinių tyrinėjimų projektas, 2012-03-30, kopija, 6 l.

3 priedas. Archeologinių tyrinėjimų pažyma, 2012-06-28, kopija, 5 l.

4 priedas. Straipsnio informaciniam leidiniui „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2012 metais“ projektas, 2 l., 2 il.

5 priedas. Archeologinių radinių priėmimo-perdavimo aktas, Kretingos muziejus, Nr. 5, 2013-03-12, 2 l. (3 psl.).

6 priedas. Brėžinių priėmimo-perdavimo aktas, Kretingos muziejus, Nr. 11, 2013-03-12, 1 l. (1 psl.).

7 priedas. Kompaktinė plokštelė su ataskaitos tekstine dalimi PDF, nuotraukomis – JPEG ir grafine medžiaga – TIFF formatuose.

Imbarės piliakalnis su priešpiliu
ir gyvenvietė (u. k. 27082),
Kretingos r. sav., Imbarės k.

NUOTRAUKOS

(51 nuotrauka; 18 lapų)

FOTOFIKSACIJA: Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvieta kompleksas (u. k. 27082), Kretingos r. sav.

1 nuotr.:

Projektuojamos tako teritorijos Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (u. k. 27082) vizualinio apsaugos zonos pozonyje bendras vaizdas iš P pusės.

2 nuotr.:

Užpelkėjusios užliejamos pievos piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (u. k. 27082) vizualinio apsaugos zonos pozonio pietinėje dalyje vaizdas iš Š pusės, nuo šurfo Nr. 4.

3 nuotr.:

Projektuojamos tako trasos ir užliejamos Pilsupio senvagės (II plane) bendras vaizdas iš Š pusės, nuo piliakalnio PV papėdėje esančio akmens lygiu paviršiumi.

Fot. Julius Kanarskas, 2012-03-27 (1, 3), 2012-06-17 (2).

4 nuotr.:
Atmatuoto šurfo Nr. 3 (lauko Nr. 1)
vaizdas iš P pusės.

5 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 3 (lauko Nr. 1)
vaizdas iš PV pusės.

6 nuotr.:
Užpildo šurfo Nr. 3 (lauko Nr. 1)
vaizdas iš P pusės.

7 nuotr.:
Atmatuoto šurfo Nr. 4 (lauko Nr. 2)
vaizdas iš P pusės.

8 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 4 (lauko Nr. 2)
vaizdas iš PR pusės.

9 nuotr.:
Užpildo šurfo Nr. 4 (lauko Nr. 2)
vaizdas iš P-PR pusės.

10 nuotr.:

Atmatuoto šurfo Nr. 5 (lauko Nr. 3) vaizdas iš P pusės.

11 nuotr.:

Ištirto šurfo Nr. 5 (lauko Nr. 3) vaizdas iš PV pusės.

12 nuotr.:

Užpilto šurfo Nr. 5 (lauko Nr. 3) vaizdas iš P pusės.

13 nuotr.:
Atmatuoto šurfo Nr. 6 (lauko Nr. 4) vaizdas iš P pusės.

14 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 6 (lauko Nr. 4) vaizdas iš PV pusės.

15 nuotr.:
Užpildo šurfo Nr. 6 (lauko Nr. 4) vaizdas iš P-PR pusės.

16 nuotr.:
Atmatuoto šurfo Nr. 7 (lauko Nr. 5)
vaizdas iš P pusės.

17 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 7 (lauko Nr. 5)
vaizdas iš PR pusės.

18 nuotr.:
Užpildo šurfo Nr. 7 (lauko Nr. 5)
vaizdas iš P pusės.

19 nuotr.:

Atmatuoto šurfo Nr. 8 (lauko Nr. 6) vaizdas iš P pusės.

20 nuotr.:

Ištirto šurfo Nr. 8 (lauko Nr. 6) vaizdas iš PV pusės.

21 nuotr.:

Užpildo šurfo Nr. 8 (lauko Nr. 6) vaizdas iš P pusės.

FOTOFIKSACIJA: Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvietė kompleksas (u. k. 27082), Kretingos r. sav.

22 nuotr.:
Atmatuoto šurfo Nr. 9 (lauko Nr. 7) vaizdas iš P pusės.

23 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 9 (lauko Nr. 7) vaizdas iš PR pusės.

24 nuotr.:
Užpilto šurfo Nr. 9 (lauko Nr. 7) vaizdas iš P pusės.

25 nuotr.:

Atmatuoto šurfo Nr. 10 (lauko Nr. 8) vaizdas iš P pusės.

26 nuotr.:

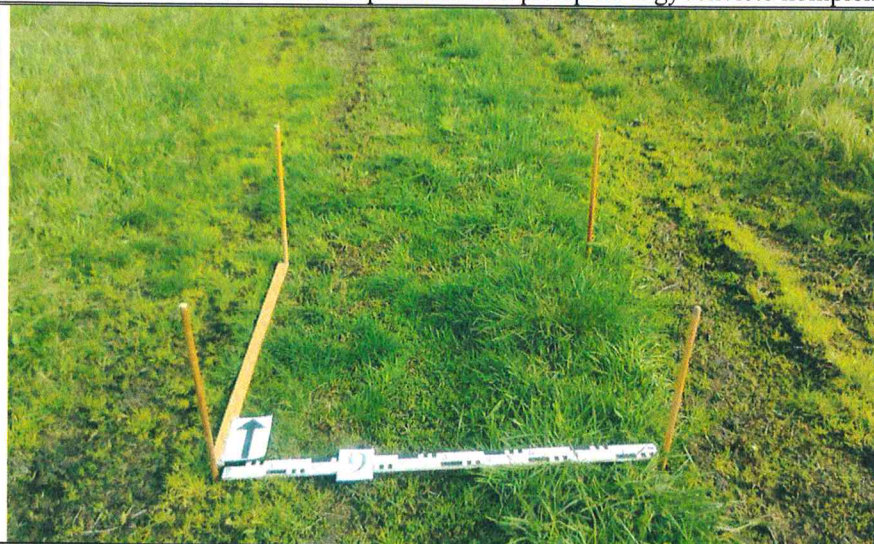
Ištirto šurfo Nr. 10 (lauko Nr. 8) vaizdas iš PR pusės.

27 nuotr.:

Užpildo šurfo Nr. 10 (lauko Nr. 8) vaizdas iš Š pusės.

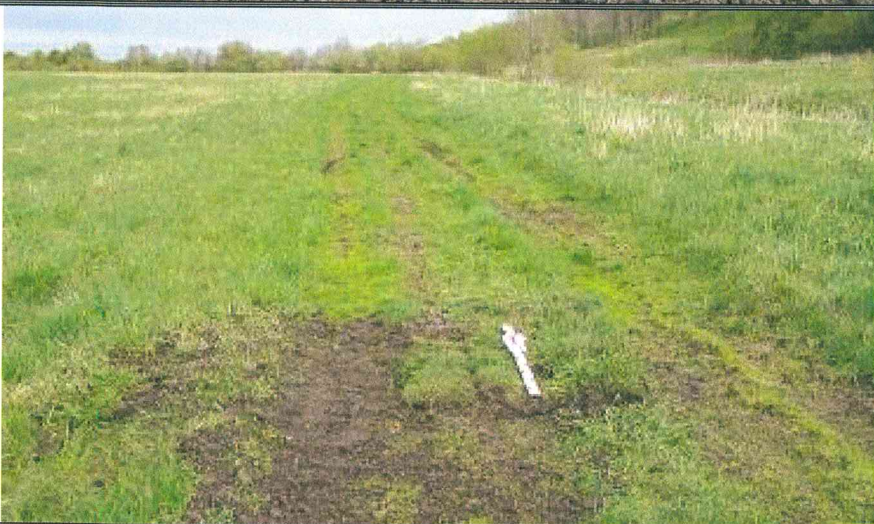

28 nuotr.:
Atmatuoto šurfo Nr. 11 (lauko Nr. 9) vaizdas iš P pusės.

29 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 11 (lauko Nr. 9) vaizdas iš PV pusės.

30 nuotr.:
Užpilto šurfo Nr. 11 (lauko Nr. 9) vaizdas iš P-PV pusės.

31 nuotr.:
Atmatuoto šurfo 12 (lauko Nr. 10)
vaizdas iš P pusės.

32 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 12 (lauko Nr. 10)
vaizdas iš PV pusės.

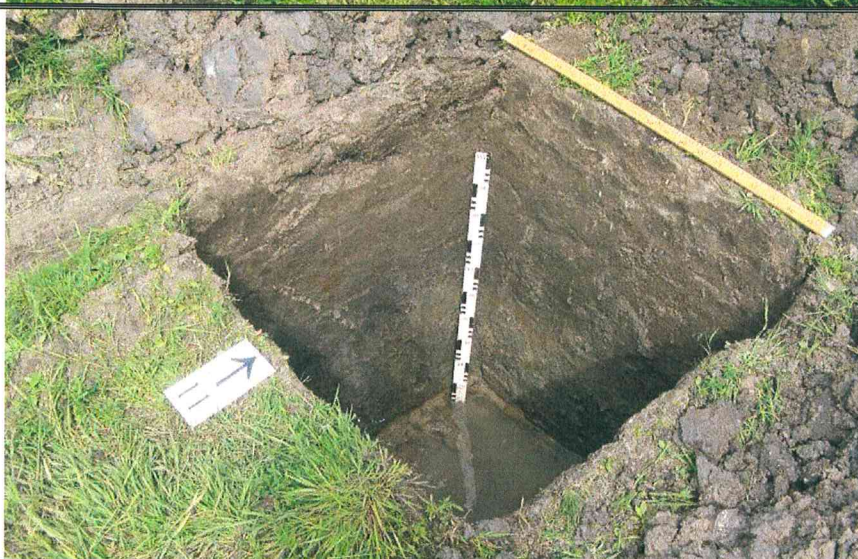

33 nuotr.:
Užpildo šurfo Nr. 12 (lauko Nr.
10) vaizdas iš P pusės.

34 nuotr.:
Atmatuoto šurfo 13 (lauko Nr. 11) vaizdas iš P pusės.

35 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 13 (lauko Nr. 11) vaizdas iš PR pusės.

36 nuotr.:
Užpildo šurfo Nr. 13 (lauko Nr. 11) vaizdas iš P pusės.

37 nuotr.:

Atmatuoto šurfo Nr. 14 (lauko Nr. 12) vaizdas iš PV pusės. Už jo – Pilsupio upelio žemupio senvagė, II plane – tiriamas šurfas 15, toluomoje – piliakalnis.

38 nuotr.:

Ištirto šurfo Nr. 14 (lauko Nr. 12) vaizdas iš PV pusės.

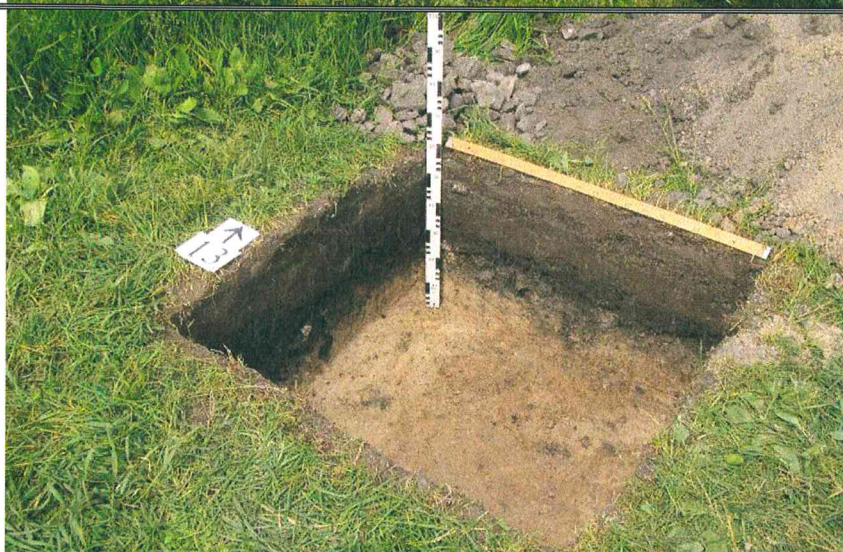
39 nuotr.:

Užpildo šurfo Nr. 14 (lauko Nr. 12) vaizdas iš PV pusės. Planuojamo tako trasoje už šurfo matosi Pilsupio upelio žemupio senvagė, už kurios prasideda papėdės gyvenvietė. Toluomoje stūkso piliakalnis.

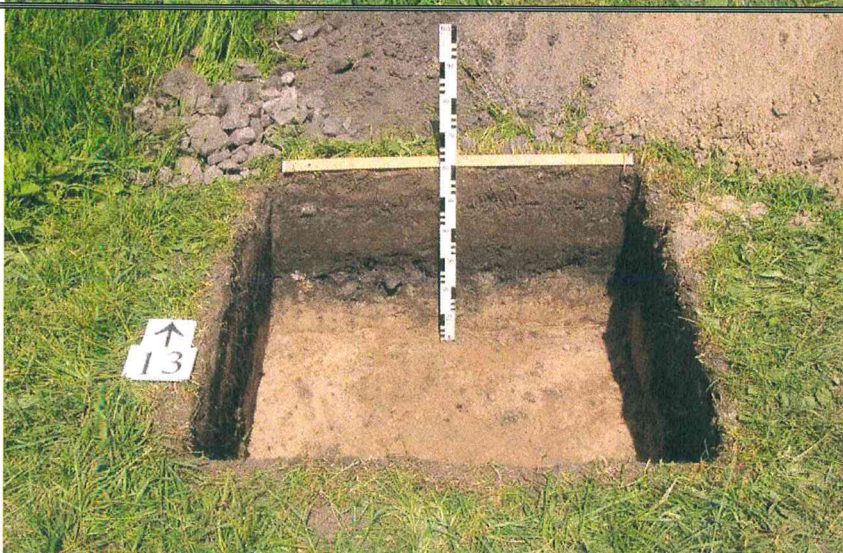

40 nuotr.:
Atmatuoto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) vaizdas iš PV pusės. II plane matosi piliakalnis.

41 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) bendras vaizdas iš PR pusės.

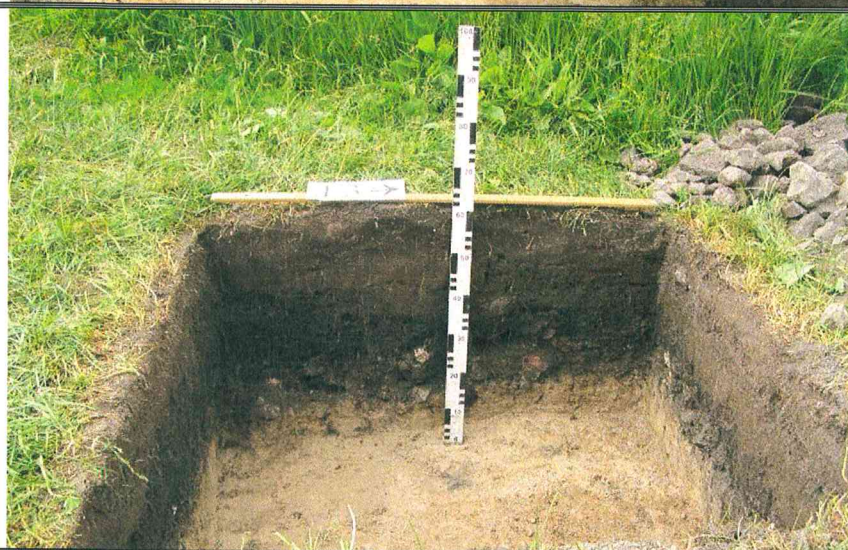
42 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13) Š sienelės vaizdas iš P pusės.

FOTOFIKSACIJA: Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvietė kompleksas (u. k. 27082), Kretingos r. sav.

43 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13)
R sienelės vaizdas iš V pusės.

44 nuotr.:
Ištirto šurfo Nr. 15 (lauko Nr. 13)
V sienelės vaizdas iš R pusės.

45 nuotr.:
Užpilto šurfo Nr. 15 (lauko Nr.
13) vaizdas iš PV pusės. II plane
matosi piliakalnis.

FOTOFIKSACIJA: Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenviete kompleksas (u. k. 27082), Kretingos r. sav.

46 nuotr.: Imbarės archeologinio komplekso ir projektuojamo tako vietos (II plane) bendras panoraminis vaizdas iš PV pusės, nuo Kalnalio apžvalgos bokšto.

47 nuotr.:
Geležinis pentinio
plačiaašmenio kirvio
ašmenų fragmentas (X–
XIII a.).

Fot. Julius Kanarskas, 2012-06-17 (46), 2013-03-13 (47).

FOTOFIKSACIJA: Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvietė kompleksas (u. k. 27082), Kretingos r. sav.

48 nuotr.: Lipdytos keramikos šukės (I tūkst. – II tūkst. pr.) iš šurfo Nr. 15: 1–2 – iš arimo; 3–7 – iš archeologinio sluoksnio.

49 nuotr.: Lipdytos keramikos šukės (I tūkst. – II tūkst. pr.) iš šurfo Nr. 15 archeologinio sluoksnio.

Fot. Julius Kanarskas, 2013-03-13.

FOTOFIKSACIJA: Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenviete kompleksas (u. k. 27082), Kretingos r. sav.

50 nuotr.: Molio tinko pavyzdžiai iš šurfo Nr. 15 archeologinio sluoksnio.

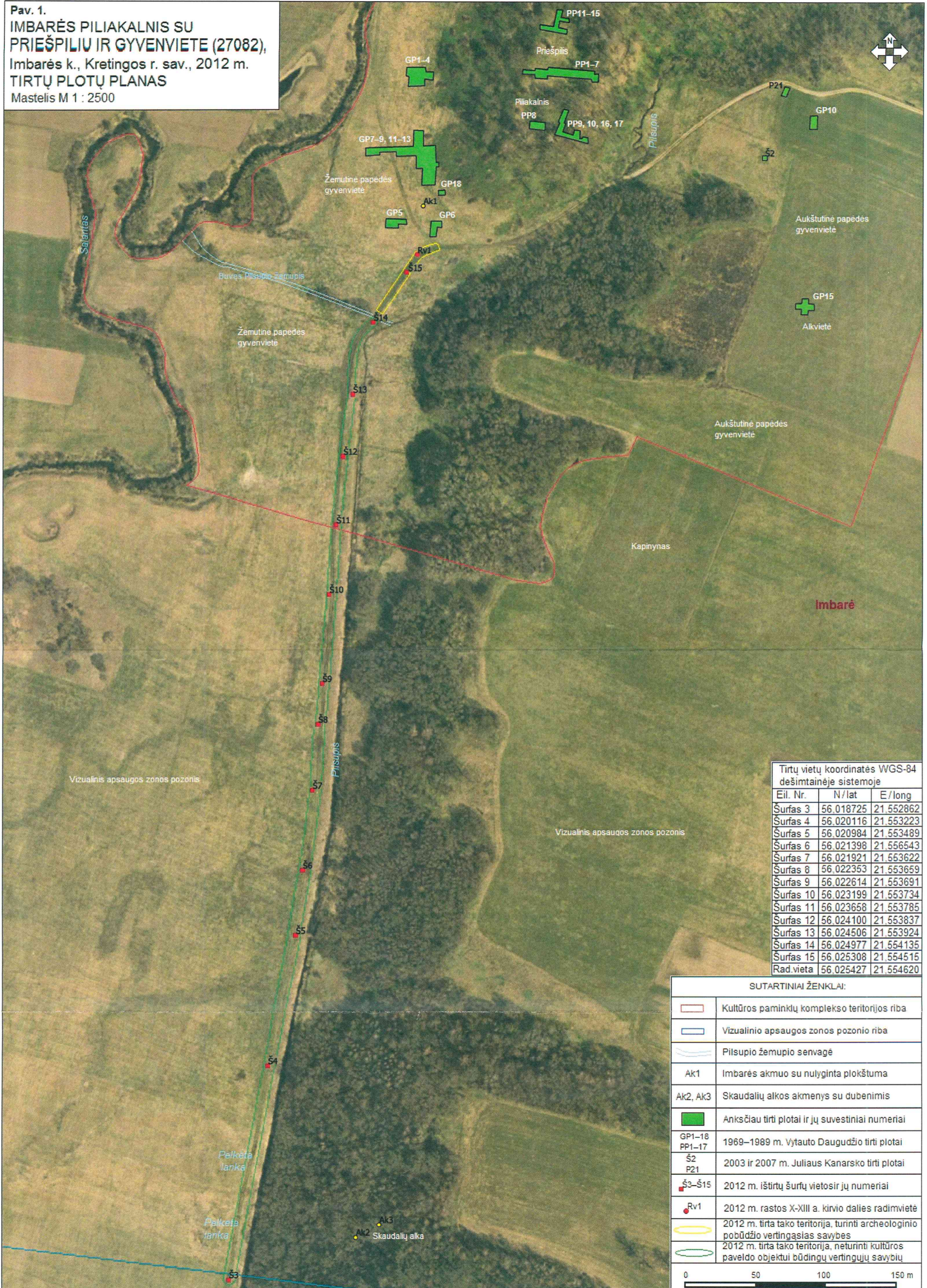

51 nuotr.: Stambaus atrajojančio raguočio krūminiai dantys iš šurfo Nr. 15 archeologinio sluoksnio.

Fot. Julius Kanarskas, 2013-03-13.

Pav. 1.
IMBARĖS PILIAKALNIS SU
PRIEŠPILIU IR GYVENVIETE (27082),
 Imbarės k., Kretingos r. sav., 2012 m.
TIRTŲ PLOTŲ PLANAS
 Mastelis M 1 : 2500

Tirtų vietų koordinatės WGS-84 dešimtainėje sistemoje		
Eil. Nr.	N/lat	E/long
Šurfas 3	56.018725	21.552862
Šurfas 4	56.020116	21.553223
Šurfas 5	56.020984	21.553489
Šurfas 6	56.021398	21.556543
Šurfas 7	56.021921	21.553622
Šurfas 8	56.022353	21.553659
Šurfas 9	56.022614	21.553691
Šurfas 10	56.023199	21.553734
Šurfas 11	56.023658	21.553785
Šurfas 12	56.024100	21.553837
Šurfas 13	56.024506	21.553924
Šurfas 14	56.024977	21.554135
Šurfas 15	56.025308	21.554515
Rad.vieta	56.025427	21.554620

SUTARTINIAI ŽENKLAI:	
	Kultūros paminklų komplekso teritorijos riba
	Vizualinio apsaugos zonos pozonio riba
	Pilsupio žemupio senvagė
	Ak1 Imbarės akmuo su nulyginta plokštuma
	Ak2, Ak3 Skaudalių alkos akmenys su dubenimis
	Anksčiau tirti plotai ir jų suvestiniai numeriai
	GP1-18, PP1-17 1969-1989 m. Vytauto Daugudžio tirti plotai
	Š2, P21 2003 ir 2007 m. Julius Kanarsko tirti plotai
	Š3-Š15 2012 m. ištirtų šurfų vietos ir jų numeriai
	Rv1 2012 m. rastos X-XIII a. kirvio dalies radimvietė
	2012 m. tirta tako teritorija, turinti archeologinio pobūdžio vertingąsias savybes
	2012 m. tirta tako teritorija, neturinti kultūros paveldo objektui būdingų vertingųjų savybių

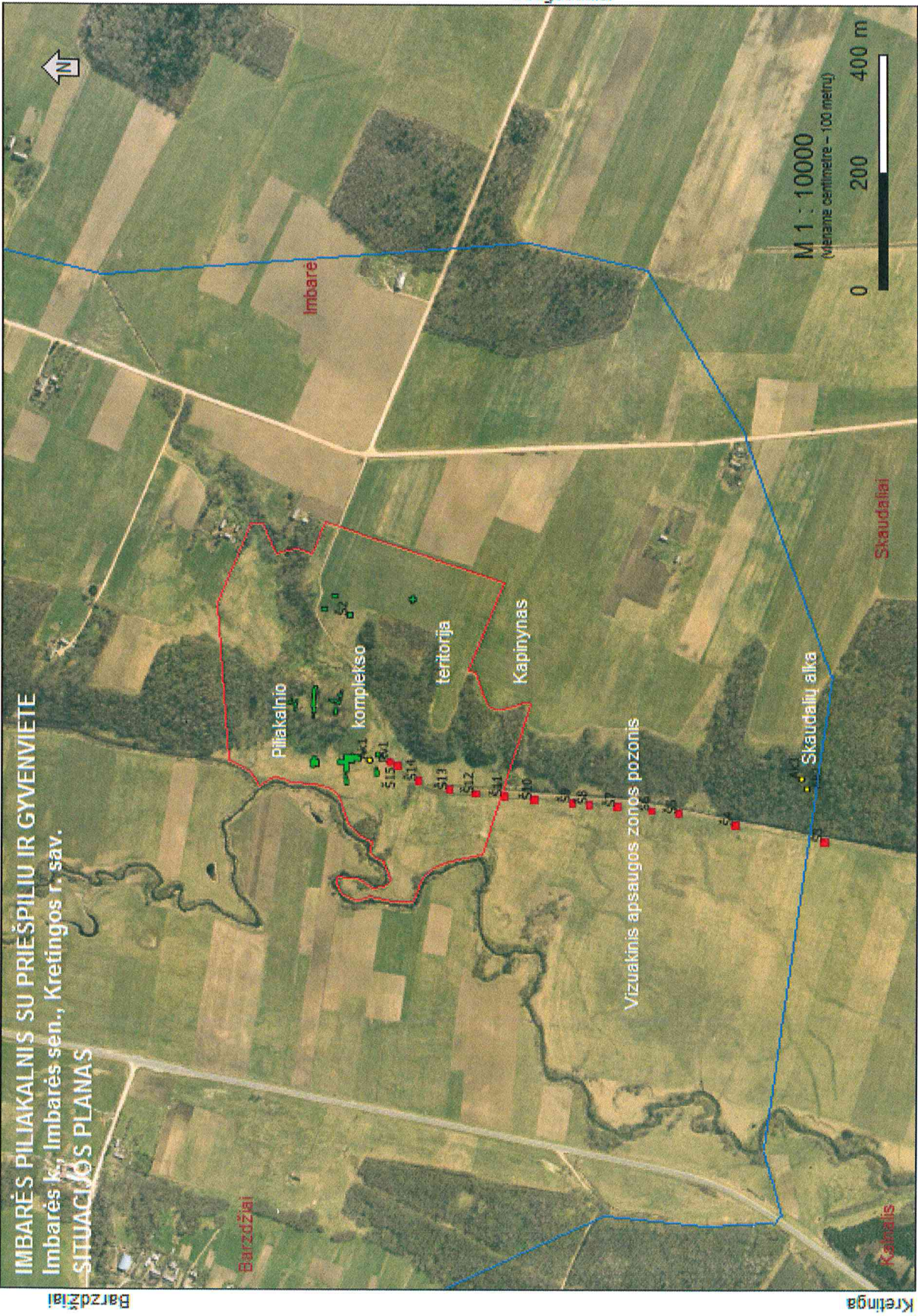
Parengė Rimantė Vitkauskaitė, Julius Kanarskas, 2012-2013 m.

Pav. 2.

Salantai

Salantai

IMBARĖS PILIAKALNIS SU PRIEŠPILIU IR GYVENVIETĖ
Imbarės k., Imbarės sen., Kretingos r. sav.
SITUACIJOS PLANAS

- Piliakalnio komplekso teritorija
- Vizualinis apsaugos zonos pozonis

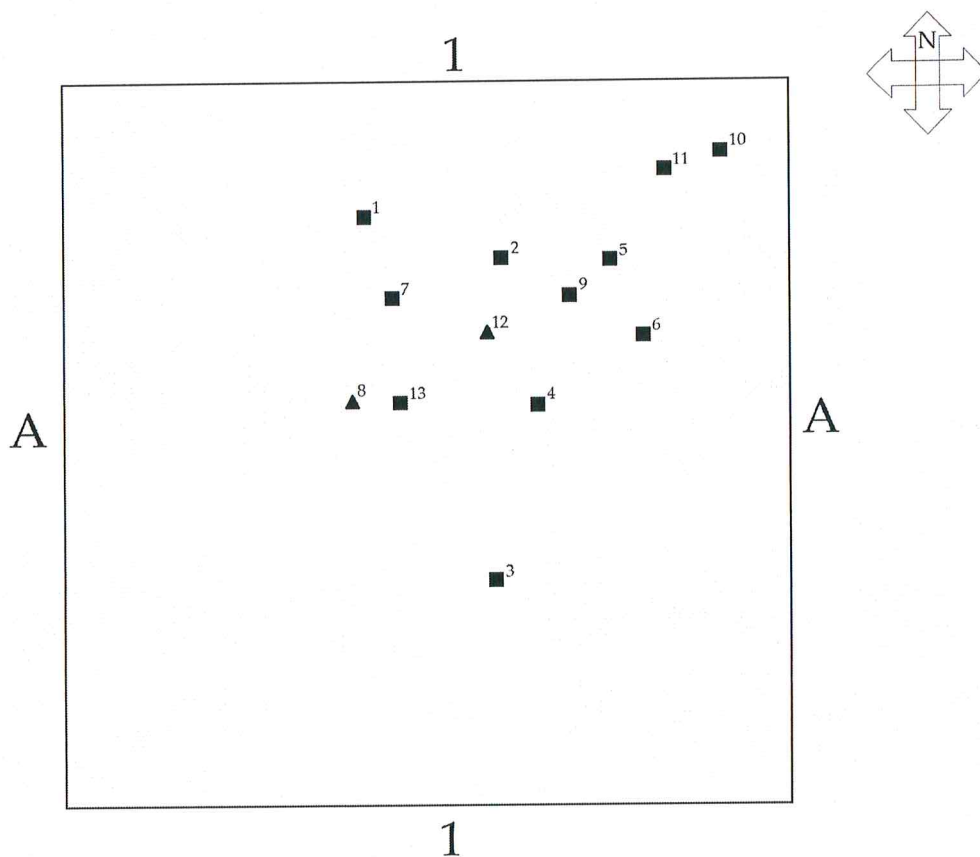
- 1969–2007 m. tirti plotai
- 2012 m. tirti šurftai

[Ak1, 2, 3] Apeiginiai akmenys

Nasrėnai

Parengė Rimantas Vitkauskas, 2013 m.

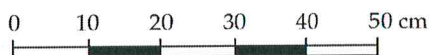

Paaiškinimai:

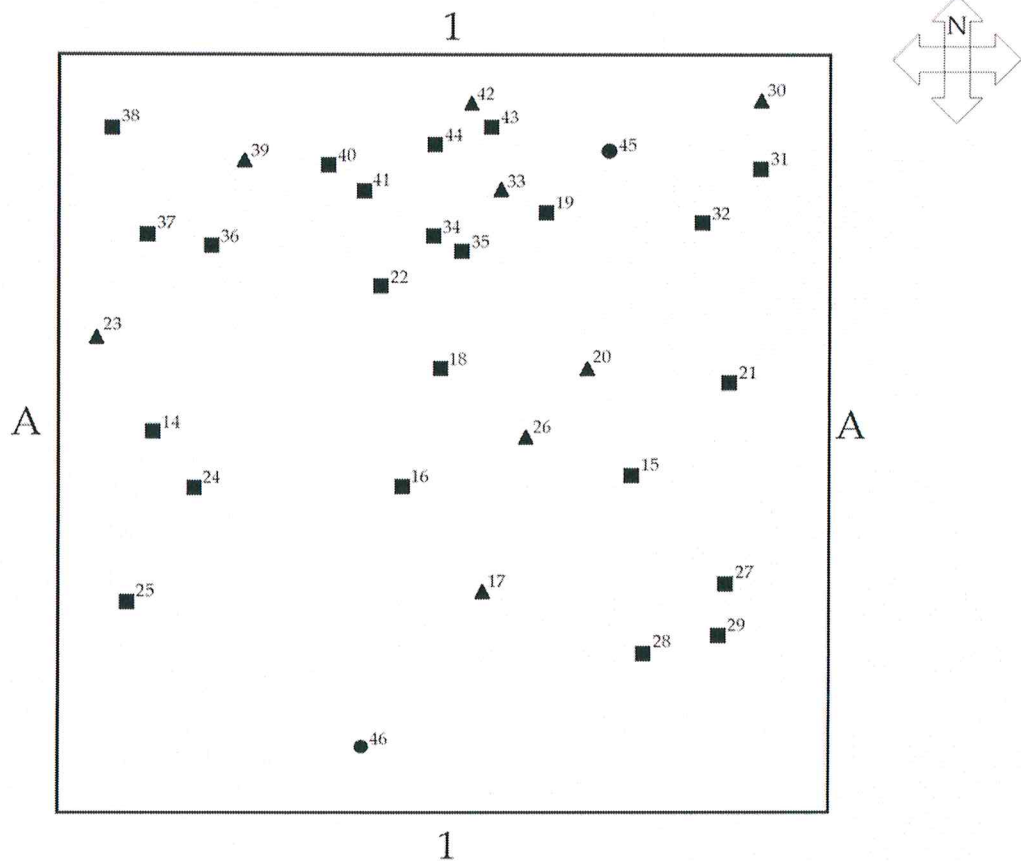
▲ – keramika. ■ – molio tinkas.

1. Molio tinkas, g. 14 cm.	6. Molio tinkas, g. 20 cm.	11. Molio tinkas, g. 25 cm.
2. Molio tinkas, g. 15 cm.	7. Molio tinkas, g. 20 cm.	12. Lipdyta keramika, g. 26 cm.
3. Molio tinkas, g. 20 cm.	8. Lipdyta keramika, g. 23 cm.	13. Molio tinkas, g. 26 cm.
4. Molio tinkas, g. 19 cm.	9. Molio tinkas, g. 24 cm.	
5. Molio tinkas, g. 20 cm.	10. Molio tinkas, g. 25 cm.	

M 1 : 10

Pav. 3.
 IMBARĖS PILIAKALNIO GYVENVIETĖ (27084),
 KRETINGOS R. SAV., 2012 M.
 ŠURFAS Nr. 15.
 ARMENS SLUOKSNYJE RASTŲ RADINIŲ
 IŠSIDĖSTYMO PLANAS.

Paiškinimai:

▲ – keramika. ■ – molio tinkas. ● – gyvulio dantis.

14. Molio tinkas, g. 28 cm.	25. Molio tinkas, g. 32 cm.	36. Molio tinkas, g. 37 cm.
15. Molio tinkas, g. 28 cm.	26. Lipdyta keramika, g. 33 cm.	37. Molio tinkas, g. 37 cm.
16. Molio tinkas, g. 28 cm.	27. Molio tinkas, g. 33 cm.	38. Molio tinkas, g. 38 cm.
17. Lipdyta keramika, g. 28 cm.	28. Molio tinkas, g. 34 cm.	39. Lipdyta keramika, g. 38 cm.
18. Molio tinkas, g. 29 cm.	29. Molio tinkas, g. 34 cm.	40. Molio tinkas, g. 38 cm.
19. Molio tinkas, g. 31 cm.	30. Lipdyta keramika, g. 34 cm.	41. Molio tinkas, g. 39 cm.
20. Lipdyta keramika, g. 31 cm.	31. Molio tinkas, g. 35 cm.	42. Lipdyta keramika, g. 40 cm.
21. Molio tinkas, g. 31 cm.	32. Molio tinkas, g. 35 cm.	43. Molio tinkas, g. 40 cm.
22. Molio tinkas, g. 32 cm.	33. Lipdyta keramika, g. 36 cm.	44. Molio tinkas, g. 40 cm.
23. Lipdyta keramika, g. 32 cm.	34. Molio tinkas, g. 36 cm.	45. Gyvulio dantis, g. 43 cm.
24. Molio tinkas, g. 32 cm.	35. Molio tinkas, g. 36 cm.	46. Gyvulio dantis, 43 cm.

M 1 : 10

Pav. 4.

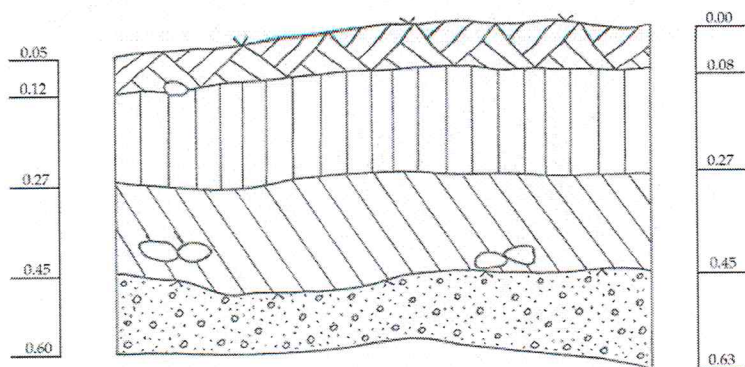
IMBARĖS PILIAKALNIO GYVENVIETĖ (27084),

KRETINGOS R. SAV., 2012 M.

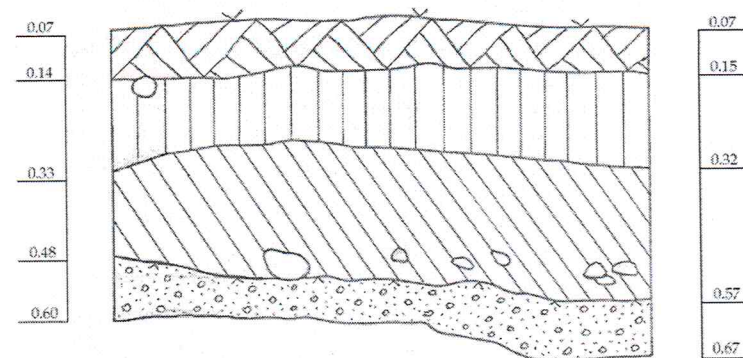
ŠURFAS Nr. 15.

ARCHEOLOGINIAME SLUOKSNYJE RASTŲ RADINIŲ
IŠSIDĖSTYMO PLANAS.

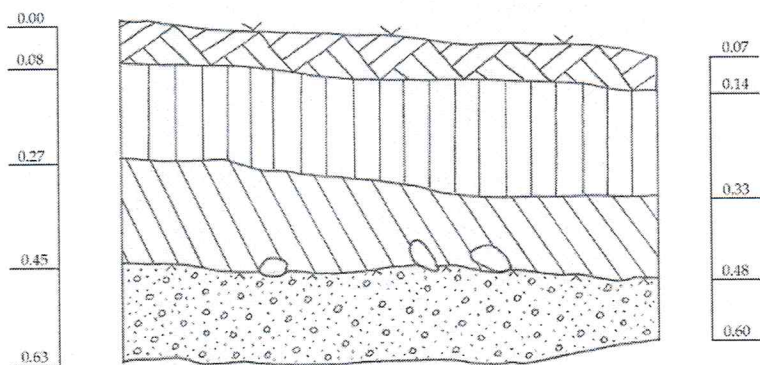
I. ŠIAURINĖ SIENELĖ.

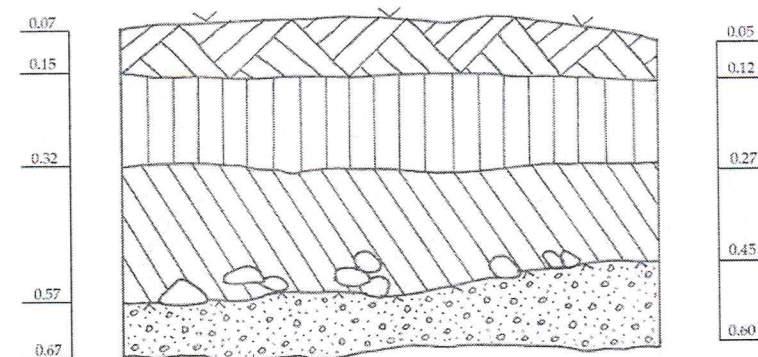
III. PIETINĖ SIENELĖ.

II. RYTINĖ SIENELĖ

IV. VAKARINĖ SIENELĖ.

M 1 : 15

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

Armuo.

Velėna.

Pilkšvai
juodas
maišytas
žvyras.

Žvyro
įžemis.

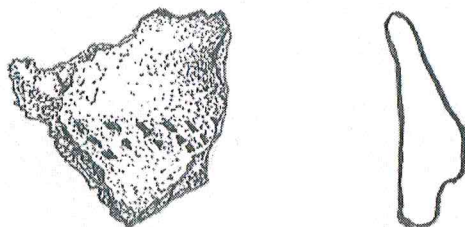

Akmuo.

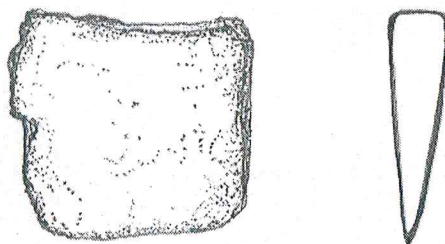
Pav. 5.
IMBARĖS PILIAKALNIO GYVENVIETĖ (27084),
KRETINGOS R. SAV., 2012 M.
ŠURFAS Nr. 15.
SIENELIŲ PJŪVIAI.

Nulinis gylis atskaitos taškas – šurto šiaurės rytinis kampas.

Braižė Julius KANARSKAS, 2012 m.

1. Lipdyta keramikinė šukė

2. Kirvio ašmenų fragmentas.

M 1 : 1

Pav. 6.
IMBARĖS PILIAKALNIO GYVENVIETĖ (27084),
KRETINGOS R. SAV., 2012 M.
RADINIAI.

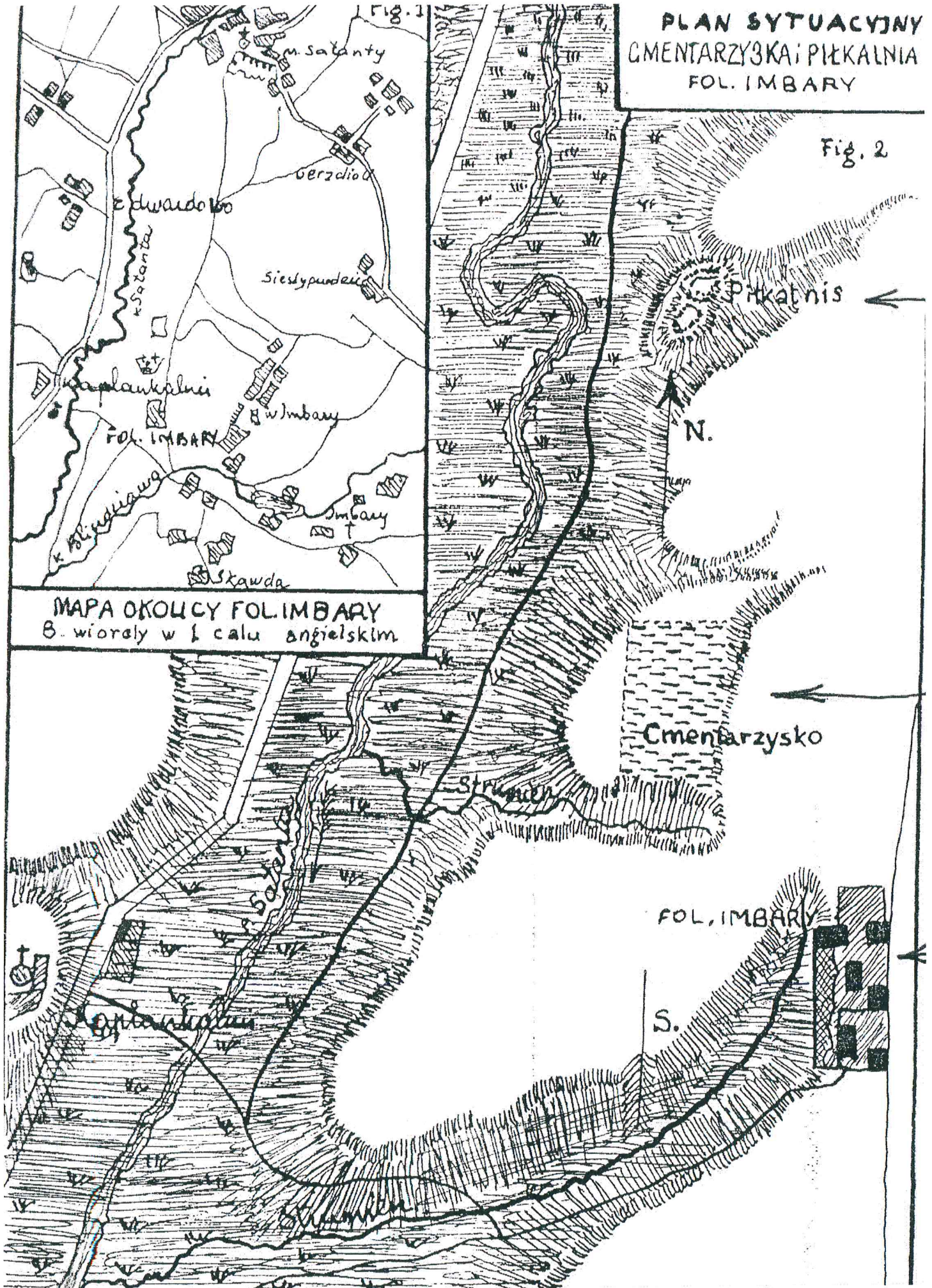
Imbarės piliakalnis su priešpiliu
ir gyvenvietė (u. k. 27082),
Kretingos r. sav., Imbarės k.

IKONOGRAFINĖ MEDŽIAGA

(4 planai, 4 lapai)

1 iliustr.: Imbarės piliakalnio ir kapinyno situacijos planas, parengtas 1885 m. Tado Daugirdo.

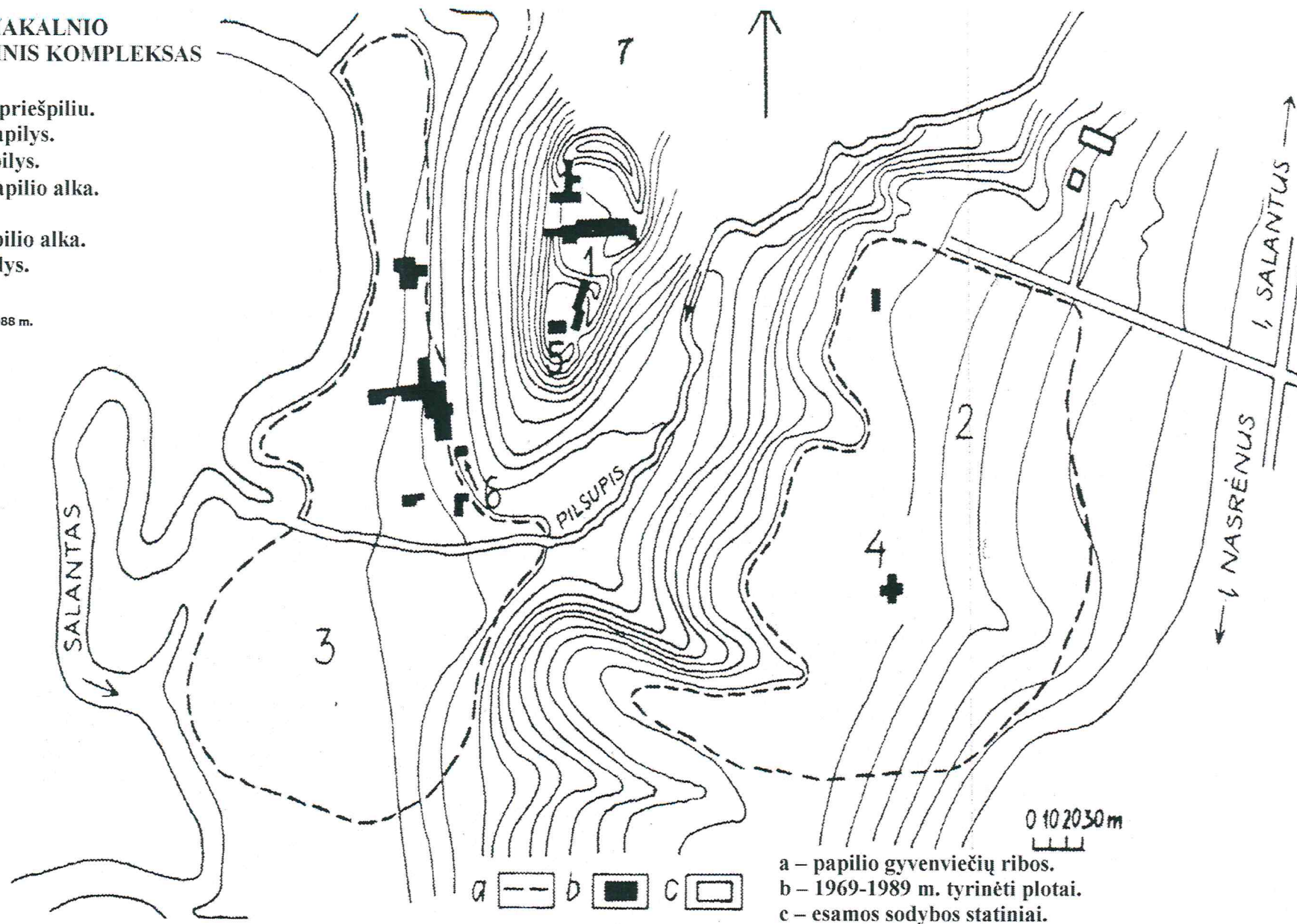

2 iliustr.:

IMBARĖS PILIAKALNIO ARCHEOLOGINIS KOMPLEKSAS

1. Piliakalnis su priešpiliu.
2. Aukštutinis papilys.
3. Žemutinis papilys.
4. Aukštutinio papilio alka.
5. Pilies alka.
6. Žemutinio papilio alka.
7. Šiaurinis papilys.

Pagal Vytautą Daugudį, 1988 m.

3 iliustr.:

IMBARĖS PILIAKALNIO IR SENOVĖS GYVENVIETĖS - RESPUBLIKINĖS REIKŠMĖS ARCHEOLOGIJOS PAMINKLO (AR-493), IMBARĖS SENKAPIŲ IR IMBARĖS AKMENS SU NULYGINTA PLOKŠTUMA - IŠAIŠKINAMŲ ISTORIJOS IR KULTŪROS PAMINKLŲ (IP.2402/A); (IP.2403/A) TERITORIJOS, REGULIUOJAMO UŽSTATYMO IR SAUGOMO GAMTINIO LANDŠAFTO ZONOS]

P L A N A S

Kretingos rajonas, Imbarės apylinkė, Imbarės kaimas.
Paminklo teritorijos ir reguliuojamo užstatymo zonos, sutampančios su saugomo gamtinio landšafto zona žemės valdytojas - Imbarės apylinkės Taryba ir ūkininkas J.Vaičiūnas

Paminklo AR-493 teritorijos e k s p l i k a c i j a

Žemės naudmenos	Paminklo teritorija (ha)
Ariama	5,80
Pieva	6,21
Ganykla	2,60
Miškas	7,50
Keliai	0,28
Upė	0,13
Nenaudojama	0,92
Viso:	23,44

Sutartiniai ženklai:

Piliakalnis

Akmuo

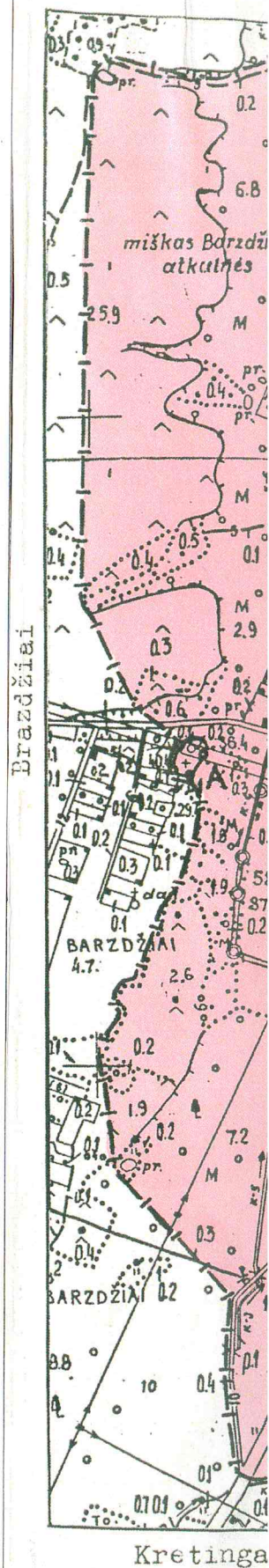
Senkapiai

Paminklo teritorija (AR-493) - 23,4 ; (IP.2402/A) - 5,8 ha

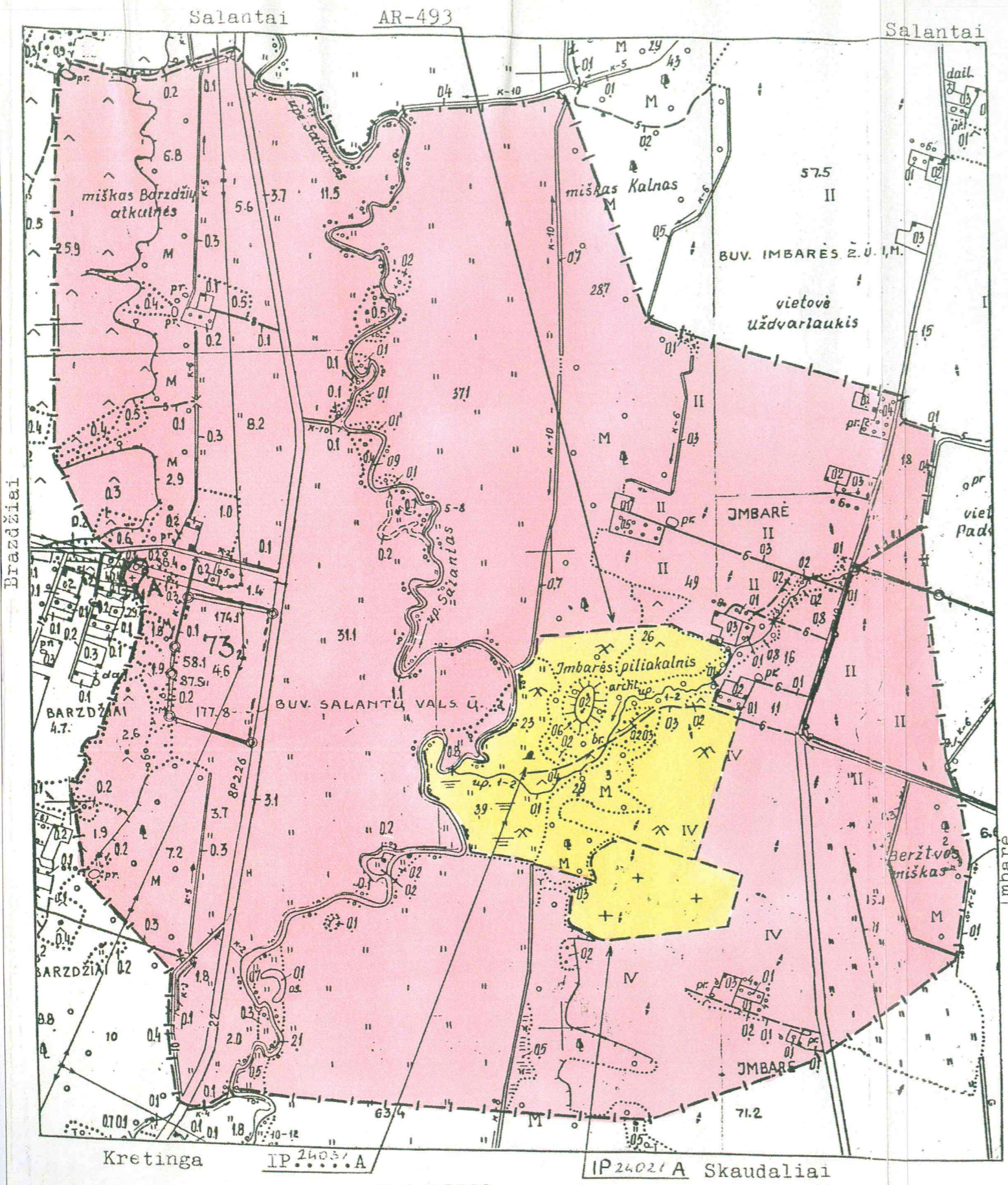
Reguliuojamo užstatymo zona sutampa su saugomo gamtinio landšafto zona - 295,7 ha
buv.Imbarės ž.ū.įm. - 171,4 ha, buv.Salantų valstybinis ūkis - 124,3 ha

BLIKINĖS
SENKAPIŲ
NAMŲ IS-
) TERITO-
LANDŠAFTO

s.
os, sutam-
aldytojas -

M 1:10000
viena cm - 100m

Senkapiai
24021 A) - 5,8

gomo gamtinio
ų valstybinis

TERITORIJA TVIRTINU:

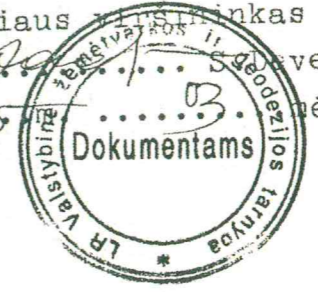
Kultūros paveldo mokslinio
centro direktorius
..... V.Karčiauskas
1993 m. .... mėn. ... d.

ZONA TVIRTINU:

Kultūros paveldo centro
direktorius
..... V.Karčiauskas
1993 m. 01 mėn. 15 d.

SUDERINTA:

Žemės ūkio ministerijos žemės
tvarkymo departamento žemė-
tvarkos ir žemės naudojimo
skyriaus viršininkas
..... S.Šveikis
1993 m. .... mėn. ... d.

Kretingos rajono valdytojo
pavduotojas (komisijos pir-
mininkas)

Šiaulyš

Kretingos rajono paminklo-
tvarkininkas
Rajono architektas-inspektorius
Rajono žemėtvarkos tarnybos
viršininkas

A. Mulvinskas
V. Petrutis
K. Kruse

Kultūros paveldo mokslinio
centro archeologas
Imbarės apylinkės viršaitis

V. Morkūnas
D. Šmaižys

Nesutinku su paminklo AR-493 (osnovoj gyvenvietės
teritorijė ir JP-24021 senkapių teritorijė. Jos perėmėlyf
diselės

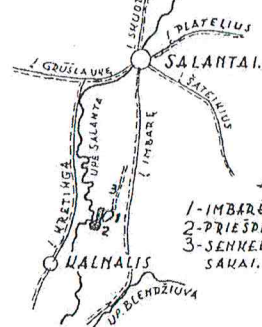
Apylinkės viršaitis
1994. 11. 23
Lauke kartografo: Valstybinis žemėtvarkos institutas
I žemės kadastro skyrius, 1992.05.-
11-30

Planą sudarė: Vyr.inž. L.Stonkienė 1992.09.20
Gr.vadovas G.Milienė

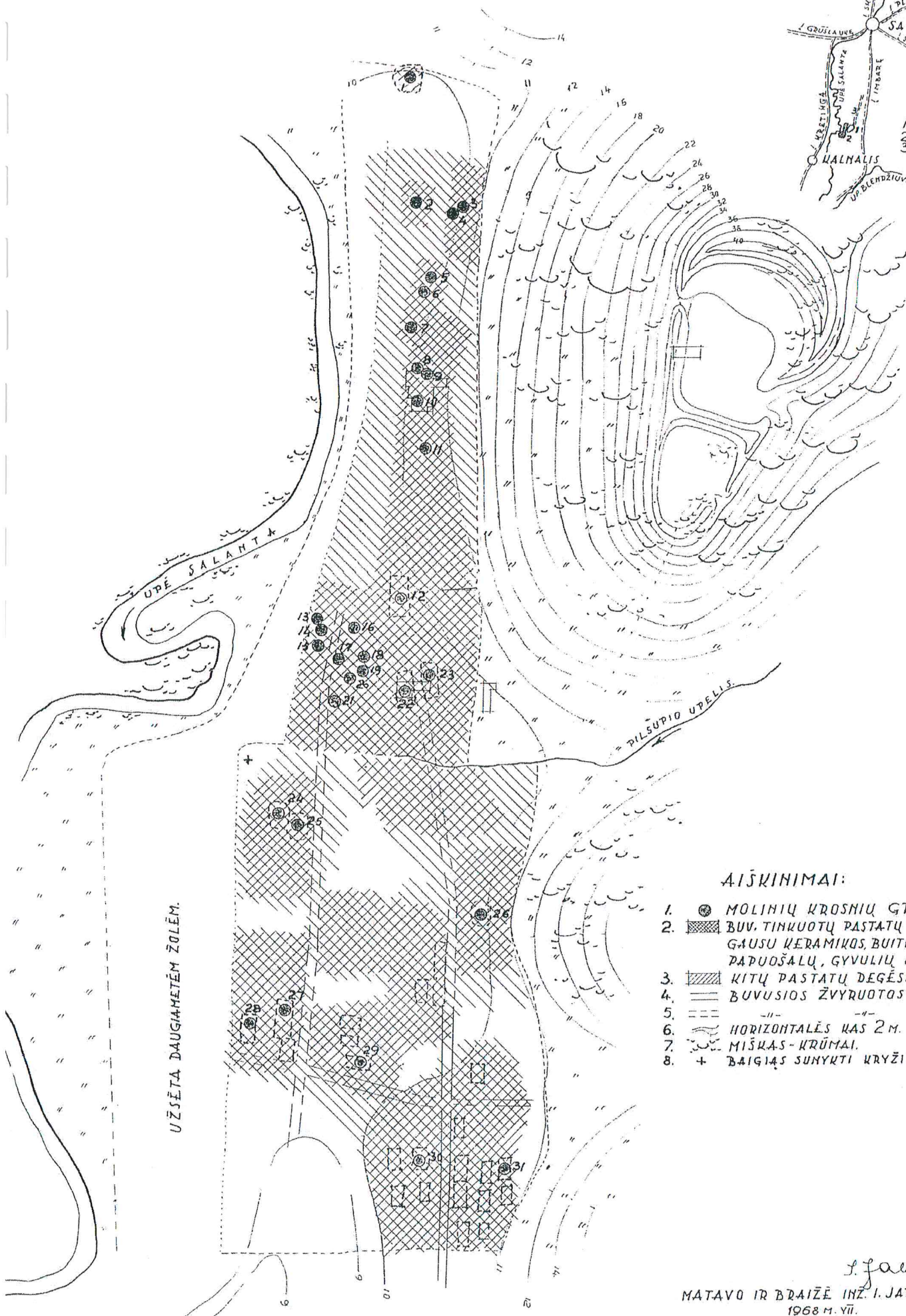

KRETINGOS R-NO, IMBARĖS PILIES PRIEŠPILIO GYVENVIETĖS
 UŽSTATYMO SCHEMA XIII A.
 M 1:1000.

IŠTRAUKA
 IŠ KRETINGOS R-NO ŽEMĖLAPIO,
 M 1:100000.

AIŠKINIMA
 1-IMBARĖS PILIAKALIS
 2-PIEŠPILIO GYVENVI
 3-SENKELIO I PILLĖ
 SARAI.

UŽSĖTA DAUGIAMETĖM ŽOLĖM.

AIŠKINIMAI:

1. ● MOLINIŲ KROŠNIŲ GRIUVENOS.
2. ▨ BUV. TINKUOTŲ PASTATŲ DEGĖSIAI; GAUSU KERAMIKOS, BUITINIŲ ĮRANKIŲ, PAPUOŠALŲ, GYVULIŲ KAULŲ.
3. ▩ KITŲ PASTATŲ DEGĖSIAI.
4. ——— BUVUSIOS ŽVYRUOTOS GATVĖS.
5. ——— ——— ——— PĖDSAI.
6. ——— HORIZONTALĖS KAS 2 M.
7. ~~~~~ MIŠKAS - KRŪMAI.
8. + BAIGIAS SUNYKTI KRYŽIUS.

I. Jablonskis
 MATAVO IR BRAIŽĖ INŽ. I. JABLONSKIS.
 1968 M. VII.

Imbarės piliakalnis su priešpiliu
ir gyvenvietė (u. k. 27082),
Kretingos r. sav., Imbarės k.

BŪTINI PRIEDAI

(7 priedai; 18 lapų, 1 kompaktinė plokštelė)

Leidimas galioja iki 2012-11-30

L E I D I M A S vykdyti archeologinius tyrimus

2012-04-13 Nr. 41
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **Juliui Kanarskui**

Vykdyti Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (27082) teritorijos ir apsaugos zonos, Kretingos r. sav., Imbarės k.

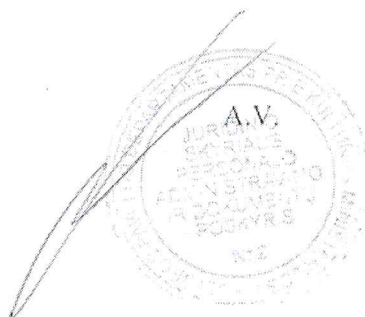
žvalgomoosius archeologinius tyrimus

taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

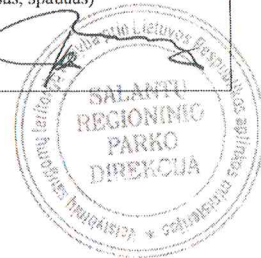
Tyrimų projektas: Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (27082) teritorijos ir vizualinės apsaugos zonos, Kretingos r. sav., Imbarės k., 2012 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų projektas, 2012 03 20 Nr. 41.

Apskaitos, paveldotvarkos planavimo skyriaus
vyriausiasis specialistas

V. Lučunas

<p>Tyrėjas: Julius Kanarskas Tel.: +370-670-68724 +370-616-83661 Užsakovas: Salantų regioninio parko direkcija, Turgaus a. 17, Salantai, LT-97314, Kretingos r. sav. Tel/faks. 8-445-58761</p>	<p>Patvirtinta užsakovo:</p> <p>SRP direktorius Modestas Šečkus (parašas, spaudas)</p> <p>Data: 2012-03-30</p>
--	--

Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (27082) teritorijos ir vizualinės apsaugos zonos,
Kretingos r. sav., Imbarės k., 2012 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų

PROJEKTAS

Kretinga, 2012 m. kovo 20 d.

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Bendrieji duomenys

Imbarės piliakalnis yra 4 km į pietus nuo Salantų, 0,5 km į rytus nuo kelio Kretinga-Salantai ir 0,2 km į vakarus nuo kelio Salantai-Imbarė, kairiajame Salanto krante. Tai valstybės saugomas kultūros paminklų kompleksas (27082), kurį sudaro piliakalnis (5211), priešpilis (27083) ir gyvenvietė (27084). Teritorijos plotas – 23,44 ha, vizualinio apsaugos zonos pozonio plotas – 295,7 ha¹.

Piliakalnis įrengtas Salanto ir Pilsupio santakos kyšulyje. Aikštelė trikampio formos, 20 m ilgio Š-P kryptimi, iki 35 m pločio, apjuosta 1,5 m aukščio, 10–19 m pločio pylimo. Į Š yra priešpilis. Jis trapecijos plano, pailgas Š-P kryptimi, 56 m ilgio, 35–40 m pločio, apjuostas pylimo, kuris aukščiausioje vietoje yra 4,5 m aukščio, 25 m pločio². Už jo pastebimos dar dviejų pylimų ir tarp jų iškastų 3 griovių liekanos. Į ŠR, R, P ir V nuo piliakalnio plyti papėdės gyvenvietė.

Salantų regioninio parko direkcija 2012 m. birželio–liepos mėn. ketina nuo Kalnalio apžvalgos bokšto iki Imbarės piliakalnio nutiesti taką, sujungiantį labiausiai lankomus kultūros paveldo objektus – Šv. Lauryno bažnyčios ansamblį (1453) ir Imbarės piliakalnio kompleksą (27082). Projektą parengė UAB „Rekreacinė statyba“. Takas projektuojamas esamų kelių Kalnalis-Skaudaliai ir Skaudaliai-Imbarė vietoje. Jam nutiesti bus nuimtas augalinis sluoksnis, kurio vietoje planuojama kloti geotekstilę ir supilti žvyro sampilą. Tako plotis – 2–3 m.

Tyrimų pobūdžio pagrindimas

Rytiniame slėnio pakraštyje 0,55 km ilgio tako atkarpa patenka į Imbarės piliakalnio komplekso (27082) vizualinį apsaugos zonos pozonį, o 0,22 km ilgio atkarpa praeina papėdės gyvenvietės (27084) teritorijos pietine dalimi. Ankstesnių archeologinių tyrimų metu ši gyvenvietės dalis nėra tyrinėta, o vizualinis apsaugos zonos pozonis nustatytas 1992 m. pagal kraštovaizdį. Todėl šioje tako trasos dalyje bus vykdomi archeologiniai žvalgymai ir archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai, kuriuos nurodė atlikti teritorijos sutvarkymo projektą derinęs KPD Klaipėdos teritorinis padalinys.

Archeologinių tyrimų tikslas

1) Patikrinti ar papėdės gyvenvietės teritorija pietinėje archeologinio komplekso dalyje nėra didesnė negu nustatyta kultūros vertybių registre;

---

¹ Piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvieta, Kretingos r. sav., Imbarės k. (Imbarės sen.), in: *Kultūros vertybių registras* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://kvr.kpd.lt/heritage/Pages/KVRDetail.aspx?lang=lt&MC=27082>

² *Lietuvos piliakalniai: atlasas*, V., 2005, t. 1, p. 444–445.

- 2) Nustatyti papėdės gyvenvietės pietinės dalies kultūrinio sluoksnio storį ir stratigrafiją;
- 3) Patikrinti kokį ardomąjį poveikį kultūriniam sluoksniui yra padarę anksčiau vykdyti žemės judinimo (arimo, melioracijos) darbai;
- 4) Iširti kultūrinio sluoksnio dalį, kuri tako tiesimo metu gali būti suardyta;
- 5) Surinkti suardytame kultūrinio sluoksnio viršutiniame horizonte tako trasoje galimai esančius archeologinius radinius.

Tyrimų apimtis

Vizualinio apsaugos zonos pozonio plote numatoma iškasti 8 žvalgomuosius 1x1 m dydžio šurfus: toliausiai esantys šurfai (Nr. 1–3) bus kasami kas 100 m, o arčiausiai (Nr. 4–8) – kas 50 m. Aptikus kultūrinį sluoksnį, jo išplitimo pietinę ribą bus bandoma nustatyti sutankinant šurfus kas 25–10 m. Jų kasimo vietos bus numatytos šio projekto papildyme.

Papėdės gyvenvietėje tako trasoje numatoma kas 50 m iškasti 5 žvalgomuosius 1x1 m dydžio šurfus (Nr. 9–13) kultūrinio sluoksnio stratigrafijai ir žemės judinimo (arimo, melioracijos) darbų metu suardytos dalies storiui nustatyti.

Nustačius, kad kultūrinio sluoksnio viršutinis horizontas suardytas ankstesnių žemės judinimo darbų, o tako tiesimo darbai nekels pavojaus kad jis bus ardomas giliau, tako tiesimo darbų metu šioje teritorijoje toliau bus atliekami archeologiniai žvalgymai.

Aptikus saugomoje gyvenvietės teritorijoje ir vizualiniame apsaugos zonos pozonyje nesuardytą kultūrinį sluoksnį, tako projektinio pločio ir gylio apimtyse bus atliekami archeologiniai tyrimai.

Iš viso numatoma šurfais iširti mažiausiai 13 m² dydžio plotą, o archeologinius žvalgymus atlikti 2310 m² dydžio plote.

Tyrimų trukmė

2012 m. gegužės 7 d. – liepos 31 d.

Ankstesni tyrimai

Piliakalnį 1885–1886 m. žvalgė T. Daugirdas, 1898 m. – J. Žiogas, 1966 m. – LII, 1968 m. – I. Jablonskis, 1982 m. – MMT, 1992 m. – KPC³. 1969–1989 m. piliakalnį ir papėdės gyvenvietę tyrinėjo V. Daugudis (LII)⁴. 2003 ir 2007 m. žvalgomuosius papėdės gyvenvietės tyrimus tęsė J. Kanarskas⁵.

---

³ Dowgird T. Pamiątki z czasów przedhistorycznych na Żmujdzi: Opisz cmentarzyska i piłkalnia w Imbarach oraz robót, dokonanych w roku 1885 i 1886, in: *Pamiętnik fizyograficzny*, Warszawa, 1889, t. 9, str. 311; *Lietuvos TSR archeologijos atlasas*, V., 1975, t. 2, p. 69 (Nr. 237); Jablonskis I., Ar Imbarė buvo miestas, in: *Švyturys* (Kretinga) – 1968,

1969–2007 m. ištirtas 1641,25 m² plotas, kuriame aptiktas 0,2–2,5 m storio kultūrinis sluoksnis su gynybiniais įtvirtinimais, pastatų, šventviečių, metalo gavybos vietų liekanomis, rasta ginklų, darbo įrankių, papuošalų, namų apyvokos reikmenų, lipdytos ir žiestos keramikos.

Piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvieta datuojamas I tūkst. iki Kr. II puse – XIII a. viduriu⁶.

PRIDEDAMA:

1. Teritorijos tiriamų vietų planas, 1 lp.
2. Tiriamos teritorijos fotofiksacija, 3 nuotr.

Archeologas

Julius Kanarskas

---

liepos 4; Morkūnas V., 1992 m. Kretingos rajono žvalgomosios archeologinės ekspedicijos ataskaita, in: *KPC paveldosaugos biblioteka*, f.28, ap.1, b.14.

⁴ Daugudis V., Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai 1969 metais, in: *AETL 1968 ir 1969 metais*, V., 1970, p. 29–36; Daugudis V., Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai 1978 ir 1979 metais, in: *ATL 1978 ir 1979 metais*, V., 1980, p. 22–25; Daugudis V., Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai, in: *ATL 1980 ir 1981 metais*, V., 1982, p. 32–34; Daugudis V., Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai, in: *ATL 1982 ir 1983 metais*, V., 1984, p. 20–22; Daugudis V., Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai, in: *ATL 1984 ir 1985 metais*, V., 1986, p. 20–22; Daugudis V., Imbarės piliakalnio tyrinėjimai, in: *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 26–28; Daugudis V., Imbarės piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai, in: *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 26–27.

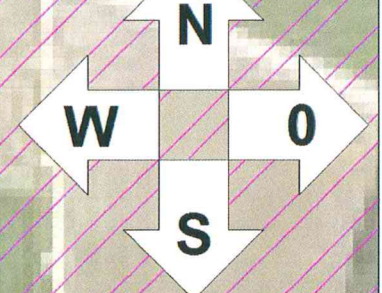
⁵ Kanarskas J., Imbarės piliakalnio gyvenvietė, in: *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 37–38; Kanarskas J., Imbarės piliakalnio aukštutinės papėdės gyvenvietė, in: *ATL 2007 metais*, V., 2009, p. 76–79.

⁶ Daugudis V., Imbarės piliakalnis, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, V., 2005, t. 7, p. 784.

**IMBARĖS PILIAKALNIS SU
PRIEŠPILIU IR GYVENVIETE (27082),
Imbarės k., Kretingos r.sav.
2012 M. ARCHEOLIGINIŲ TYRIMŲ
VIETŲ PLANAS**

Priedas 2
Lapas 5

Imbarės piliakalnio
su priešpiliu ir
gyvenviete teritorija

Vizualinės
apsaugos zona

Takas su žvyro
danga (3 m pločio)

Takas su žvyro danga
(2 m pločio)

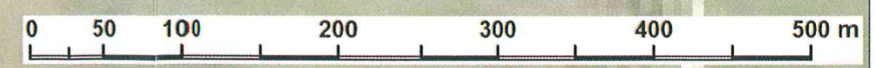
Takas su žvyro
danga (3 m pločio)

Terasuotas takas
(1,4 m pločio)

Tiltas (20 m ilgio)

SUTARTINIAI ŽENKLAI	
	Mediniai laiptai
	Terasuotas takas su skaldinėlio danga (1,4 m pločio)
	Takas su žvyro danga (2 m pločio)
	Takai su žvyro danga (3 m pločio)
	Tiltas (20 m ilgio)
	Informacinis stendas su suolais
	Piliakalnio su priešpiliu ir gyvenviete (unikalus kodas 27082) teritorija
	Kultūros paveldo vertybės vizualinės apsaugos zona
	Esamų sklypų ribos
	Šurfas 1 Archeologinio šurfo vieta ir numeris
	Archeologinių žvalgymų plotas

Archeologinių tyrimų vietas pažymėjo J. Kanarskas, 2012 m.

Rekreacinė
STATYBA
UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ

Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (27082) vizualinis apsaugos zonos pozonis, Imbarėsk., Kretingos r. sav.

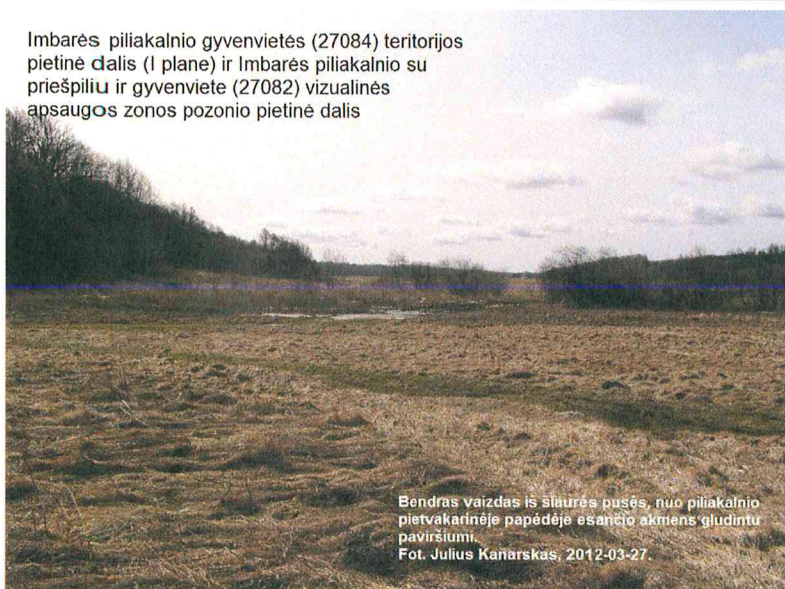
Pietinės dalies bendras vaizdas iš pietų pusės.
Fot. Julius Kanarskas, 2012-03-27

Imbarės piliakalnio gyvenvietės (27084) teritorijos pietinė dalis, Imbarės k., Kretingos r. sav.

Bendras vaizdas iš pietų pusės.
Fot. Julius Kanarskas, 2012-03-27

Imbarės piliakalnio gyvenvietės (27084) teritorijos pietinė dalis (I plane) ir Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (27082) vizualinės apsaugos zonos pozonio pietinė dalis

Bendras vaizdas iš šiaurės pusės, nuo piliakalnio pietvakarinėje papėdėje esančio akmens gludintu paviršiumi.
Fot. Julius Kanarskas, 2012-03-27

Kultūros paveldo departamento Klaipėdos teritorinio padalinio
vedėjai Audronei Puzonienei

2012-06-28,
Kretinga

ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA

IMBARĖS PILIAKALNIO SU PRIEŠPILIU IR GYVENVIETE (27082) VIZUALINIO APSAUGOS ZONOS POZONIO, KRETINGOS R. SAV., IMBARĖS K., 2012 M. ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ IŠVADOS

1. Vadovaujantis Kultūros paveldo departamento 2012-04-13 išduotu leidimu Nr. 41 vykdyti archeologinius tyrimus (žr. leidimo kopiją), 2012 m. gegužės 6 d. – birželio 17 d. buvo atlikti projektuojamo tako „Kalnalio apžvalgos bokštas – Imbarės piliakalnis“ trasos, patenkančios į Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (kultūros paminklų komplekso unikalus kodas 27082) vizualinio apsaugos zonos pozonį ir papėdės gyvenvietės (unikalus objekto kodas 27084) teritoriją, žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai ir archeologiniai žvalgymai. Jų tikslas: a) patikrinti ar nesama vizualiniame apsaugos zonos pozonyje archeologines vertingąsias savybes turinčių kultūros paveldo objektų, b) nustatyti papėdės gyvenvietės pietinės dalies kultūrinio sluoksnio stratigrafiją ir patikrinti kokį ardomąjį poveikį jam yra padarę anksčiau vykdyti žemės judinimo (arimo, melioracijos) darbai, c) surinkti tiriamoje zonoje aptiktus archeologinius radinius.

2. Tyrimų metu projektuojamo tako trasos 775 m ilgio atkarpoje, esančioje piliakalnio komplekso saugomoje teritorijoje ir apsaugos zonoje, palei kairįjį Salanto upės slėnio pakraštį einančio lauko keliuko vietoje, 3 m pločio ruože buvo atlikti archeologiniai žvalgymai, naudojant metalo detektorius, o taip pat iškasta 13 žvalgomųjų 1x1 m dydžio šurfų: 8 – vizualiniame apsaugos zonos pozonyje, 5 – papėdės gyvenvietės teritorijos pietinėje dalyje. Iš viso žvalgomieji archeologiniai tyrimai atlikti 13 m², o archeologiniai žvalgymai – 2325 m² dydžio plote.

3. Archeologinių tyrimų rezultatai:

3.1. Į vizualinę apsaugos zoną patenkanti 550 m ilgio projektuojamo tako atkarpa archeologinių vertingųjų savybių neturi. Jos teritorijoje (1650 m²) archeologinio paveldo objektų, kultūrinio sluoksnio ar pavienių archeologinių radinių nerasta. Atkarpos pradžioje yra apie 150x50 m dydžio užliejama pieva.

3.2. Į piliakalnio papėdės gyvenvietės (27084) saugomą teritoriją patenka 225 m ilgio projektuojamo tako atkarpa, kuri pagal tyrimų rezultatus dalinama į 2 dalis:

3.2.1. Saugomos teritorijos pietinėje dalyje, 160 m ilgio projektuojamo tako atkarpoje (480 m²), esančioje tarp apsauginės zonos pietinės ribos ir Pilsupio upelio žemupio senvagės dešiniojo kranto, archeologinio sluoksnio, radinių, kitų archeologinio pobūdžio objektų nerasta.

3.2.2. Šiaurės rytinė, 65 m ilgio projektuojamo tako atkarpos dalis (195 m²), esanti saugomoje teritorijoje tarp Pilsupio upelio žemupio senvagės dešiniojo kranto ir piliakalnio pietvakarinės papėdės, turi archeologinio pobūdžio vertingąsias savybes. Čia iškastame šurfe Š13 aptiktas 13–26 cm storio archeologinis sluoksnis, rasta molio tinko fragmentų ir lipdytos keramikos šukių, gyvulio dantų. Sluoksnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia. Virš jo yra 22–26 cm storio buvusio arimo sluoksnis su velėna. Atliekant archeologinius žvalgymus, šioje teritorijoje rastas geležinis X–XIII a. pentinio plačiaaašmenio kirvio ašmenų fragmentas ir XX a. būdingų metalinių dirbinių.

4. Paveldosauginės archeologinių tyrimų išvados:

4.1. Archeologinio pobūdžio vertingųjų savybių neturinčioje projektuojamo tako trasos 710 m ilgio atkarpoje (2830 m²), esančioje tarp vizualinio apsaugos zonos pozonio pietinės ribos ir Pilsupio upelio žemupio senvagės dešiniojo kranto (žr. plane: Teritorija, neturinti kultūros paveldo objektui būdingų vertingųjų savybių), galima vykdyti tako tiesimui būtinus žemės judinimo darbus netaikant jiems paveldosauginių apribojimų.

4.2. Archeologinio pobūdžio vertingąsias savybes turinčioje projektuojamo tako šiaurės rytinėje 65 m ilgio atkarpoje, esančioje saugomoje papėdės gyvenvietės teritorijoje tarp piliakalnio papėdės ir Pilsupio upelio žemupio senvagės dešiniojo kranto (žr. plane: Teritorija, turinti archeologinio pobūdžio vertingąsias savybes), leidžiama nuimti iki 15 cm storio augalinį (velėninį) sluoksnį. Kitų žemės judinimo darbų šioje teritorijoje planuoti nerekomenduojama. Esant neišvengiamai būtinybei minėtoje teritorijoje (195 m²) ir jos aplinkoje kasti gilesnes kaip 15 cm iškasas, būtina organizuoti detaliuosius archeologinius tyrinėjimus.

Archeologas
(N. k. p. a. specialisto atestato Nr. 2258)

Julius Kanarskas

PRIDEDAMA:

1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto atestato Nr. 2258 kopija, 1 lp.
2. KPD 2012-04-13 leidimas Nr. 41 vykdyti archeologinius tyrimus, 1 lp.
3. Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (kultūros paminklų kompleksas 27080), Imbarės k., Imbarės sen., Kretingos r. sav., 2012 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų tirtų vietų planas, 1 lp.

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS
SPECIALISTO ATESTATAS

2012-03-22

(data)

Nr. 2258

JULIUS KANARSKAS

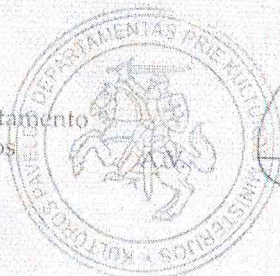
A. k. 36008281544

VEIKLOS RŪŠIS - TAIKOMŲJŲ MOKSLINIŲ ARDOMŲJŲ TYRIMŲ VYKDYMAS,
SPECIALIZACIJA - ARCHEOLOGIJOS TYRIMAI,
TREČIA KAT.

Atestatas galioja iki 2017-03-22

(data)

Kultūros paveldo departamento
prie Kultūros ministerijos
direktorius

(parašas)

Diana Varnaitė

(vardas ir pavardė)

Atestavimo komisijos pirmininkas

(parašas)

Aušrelė Angelė Racevičienė

(vardas ir pavardė)

Leidimas galioja iki 2012-11-30

L E I D I M A S

vykdyti archeologinius tyrimus

2012-04-13 Nr. 41
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **Juliui Kanarskui**

Vykdyti Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (27082) teritorijos ir apsaugos zonos, Kretingos r. sav., Imbarės k.

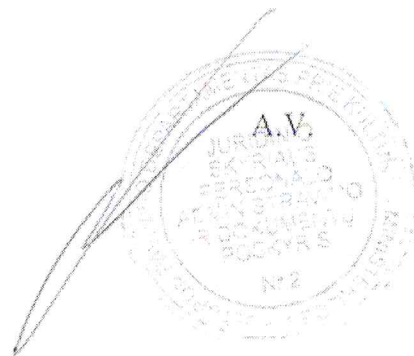
žvalgomojus archeologinius tyrimus

taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (27082) teritorijos ir vizualinės apsaugos zonos, Kretingos r. sav., Imbarės k., 2012 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų projektas, 2012 03 20 Nr. 41.

Apskaitos, paveldotvarkos planavimo skyriaus
vyriausiasis specialistas

V. Lučunas

Salantai Gedgaudžiai Nasrėnai

SUTARTINIAI ŽENKLAI	
	Kultūros paminklų komplekso 27082 teritorijos riba
	Kultūros paminklų komplekso 27082 vizualinio apsaugos zonos pozonio riba
	Žvalgomąjio šurto eilės numeris ir vieta
	Teritorija, turinti archeologinio pobūdžio vertingąsias savybes
	Teritorija, neturinti kultūros paveldo objektui būdingų vertingųjų savybių
	Pileupio upelio žemupio seniūnija
	Utvindytą, pelkėtą Salantės sienos teritorija

Skaudaliai

Planą parengė Julius KAMARSKAS, 2012-06-23.

IMBARĖS PILIAKALNIS SU PRIEŠPILIU IR GYVENVIETA
(KULTŪROS PAMINKLŲ KOMPLEKSAS 27082)
Imbarės k., Imbarės sen., Kretingos r. sav.
2012 M. ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRINĖJIMŲ
TIRTŲ VIETŲ PLANAS

Straipsnio projektas leidiniui „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2012 metais“.

IMBARĖS PILIAKALNIO ŽEMUTINĖ PAPĖDĖS GYVENVIETĖ

Apie 4 km į P nuo Salantų, ties Salanto ir Pilsupio upių santaka yra valstybės saugomas Imbarės archeologinis kultūros paminklų kompleksas (u. k. 27082), Kretingos r. sav., Imbarės k. Jį sudaro piliakalnis (u. k. 5211), priešpilis (u. k. 27083) ir gyvenvietė (u. k. 27084). Komplekso teritorija apima 23,44 ha, o vizualinis apsaugos zonos pozonis – 295,7 ha dydžio plotą.

Kompleksas išsidėstęs geografiškai patogioje vietoje kultūriniam lankymui ir rekreacijai, netoli kelių, vedančių iš Palangos, Klaipėdos, Kretingos, Plungės, Platelių, Sedos ir Skuodo. Kitapus Salanto slėnio stūkso Kalnalio Šv. Lauryno bažnyčia, kurioje buvo krikštytas ir primicijas laikė būsimasis Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius (1801–1875). Šalia jos įrengtas apžvalgos bokštas, nuo kurio atsiveria Salanto slėnio ir Imbarės piliakalnio komplekso panorama.

Salantų regioninio parko direkcija numatė nuo apžvalgos bokšto iki piliakalnio nutiesti apžvalgos taką, einantį lauko kelių Kalnalis-Skaudaliai ir Skaudaliai-Imbarė vietoje. Salanto slėnio R pakraštyje 0,55 km ilgio tako atkarpa patenka į piliakalnio komplekso vizualinį apsaugos zonos pozonį, o 0,22 km ilgio atkarpa praeina žemutinės papėdės gyvenvietės teritorijos P dalimi.

Žemutinę piliakalnio papėdės gyvenvietę 1968 m. žvalgė inž. Ignas Jablonskis (*Kraštotyra, V., 1969, p. 346–347*), 1969, 1978–1980, 1982 ir 1984 m. tyrinėjo Vytautas Daugudis (*AETL 1968 ir 1969 m., V., 1970, p. 29–36; ATL 1978 ir 1979 m., V., 1980, p. 22–25; ATL 1980 ir 1981 m., V., 1982, p. 32–34; ATL 1982 ir 1983 m., V., 1984, p. 20–22; ATL 1984 ir 1985 m., V., 1986, p. 20–22*).

Į projektuojamo tako trasą patenkanti žemutinės papėdės gyvenvietės dalis minėtų tyrinėjimų metu netyrinėta, o vizualinis apsaugos zonos pozonis 1992 m. nustatytas atsižvelgiant į kraštovaizdį. Todėl šioje tako trasos dalyje buvo numatyta vykdyti žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus ir archeologinius žvalgymus, kurie atlikti gegužės 6 d. – birželio 17 d..

Iš viso vizualinio apsaugos zonos pozonyje ir žemutinės papėdės gyvenvietės teritorijoje buvo ištirtas 13 m² plotas (*šurfai 3–15*), o 2325 m² plote atlikti archeologiniai žvalgymai.

Į ŠR nuo Pilsupio žemupio senvagės esančioje piliakalnio PV papėdėje, 65 m ilgio ir 195 m² dydžio projektuojamo tako atkarpoje aptiktas žmogaus ūkinės veiklos apnaikintas senovės gyvenvietės archeologinis sluoksnis. Čia iškastame *šurfe 15* nustatyta, kad nesunaikintas archeologinis sluoksnis 13–26 cm storio ir prasideda 22–26 cm gylyje, po armeniu. Armenyje ir

archeologiniame sluoksnyje gausu molio tinko fragmentų, rasta 10 lipdytos keramikos šukių, kurių viena ornamentuota (pav. 1), aptikti 2 stambaus raguočio krūminiai dantys. Archeologinių žvalgymų metu 12 m į ŠR nuo minėto šurfo rastas geležinio plačiaašmenio kirvio ašmenų fragmentas (pav. 2).

Archeologinis sluoksnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Likusioje projektuojamo tako trasoje (šurfai 3–14), esančioje į P nuo Pilsupio žemupio senvagės, archeologinio pobūdžio vertingųjų savybių turinčio kultūrinio sluoksnio ar pavienių ypačiųjų radinių neaptikta.

Tyrimų grafinės medžiagos originalai, radiniai ir masinė medžiaga saugomi Kretingos muziejuje.

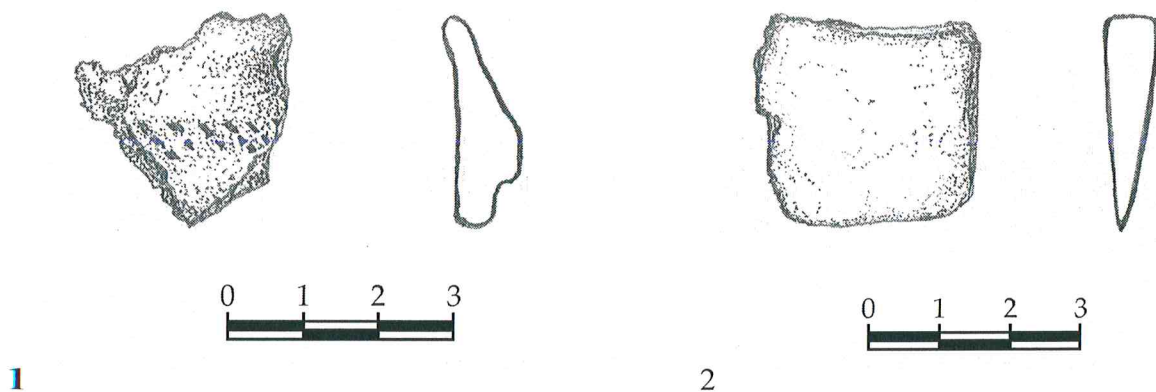
Santrauka (vertimui į anglų k.):

Imbarės piliakalnio žemutinės papėdės gyvenvietėje ir apsaugos zonoje (Kretingos r. sav.) projektuojamo apžvalgos tako trasoje ištirtas 13 m² plotas, o 2325 m² plote atlikti archeologiniai žvalgymai. Piliakalnio PV papėdėje 195 m² plote 22–26 cm gylyje, po buvusiu arimo sluoksniu, aptiktas 13–26 cm storio nesunaikintas senovės gyvenvietės archeologinis sluoksnis. Jame ir dirvožemyje gausu molio tinko, rastas 1 geležinio plačiaašmenio kirvio ašmenų fragmentas, surinkta 10 lipdytos keramikos šukių ir 2 stambaus raguočio krūminiai dantys. Archeologinis sluoksnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Ilustracijų sąrašas:

1. Ornamentuota lipdytos keramikos šukė (I tūkst. – II tūkst. pr).
2. Plačiaašmenio geležinio kirvio ašmenų fragmentas (X–XIII a.).

Dail. Inga Idaitė, 2013 m.

TVIRTINU
Muziejaus direktorė V. Kanapkienė
2013 m. kov mėn. 11 d.

Kretingos rajono savivaldybė
KRETINGOS MUZIEJUS
Vilniaus 20, LT-97104 Kretinga, tel.-faks. 8-445 77323, tel. 8-445 79039

EKSPONATŲ PRIĖMIMO-PERDAVIMO AKTAS

2013 m. kov 11 d. Nr. 5

Muziejaus darbuotojas vyr. fondų saugotoja Dalia Padriezienė priėmė, o
archeologas Julius Kanarskas, Savanorių 29-14, Kretinga
perdavė nuolat saugoti muziejui šias muziejines vertybes iš inventorinamo muziejaus archyvo:
(nuolat ar laikinai saugoti)

Eil. Nr.	Muziejinės vertybės pavadinimas ir trumpas aprašymas	Būklė	Kaina	Pastabos
1.	Kirvio, pentinio, plačiašmenio, ašmenų fragmentas, geležinis , netaisyklingos trapecijos formos, netaisyklingo apversto lygiašonio trikampio skerspjuvio, plonėjantis link apačios, suapvalintu apatiniu kampu. Matmenys: aukštis – 34 mm, plotis – 34 mm, storis – iki 8 mm	Korodavęs.	Dov.	L5 3823
2.	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi , nuo indo kaklelio, netaisyklingos formos. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Sienelė išgaubta, paviršius gelsvai rudos spalvos. Matmenys: aukštis – 21 mm, plotis – 25 mm, storis – 7 mm.	Pakraščiai ištrupėję.	Dov.	L5 3824
3.	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi , nuo indo sienelės, netaisyklingos formos. Molio masė perdegusi, pajuodavusi, su smulkiai grūsto granito priemaišomis. Sienelė nežymiai išgaubta. Matmenys: aukštis – 15 mm, plotis – 16 mm, storis – iki 6 mm.	Kraštai ir vidinė pusė paviršius ištrupėję.	Dov.	L5 3825
4.	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu ornamentuotu paviršiumi , indo sienelės fragmentas su angokraščiu, netaisyklingo trikampio formos. Molio masė perdegusi ir pajuodavusi, su stambiai grūsto granito priemaišomis. Paviršiuje įspausta horizontali „V“ formos įkartelių eilutė. Panašu, kad angokraščio briauną puošė iš viršaus įspausťas gnaibytinis ornamentas, kurio išliko tik menkas fragmentas. Matmenys: aukštis – 27 mm, plotis – 30 mm, storis – iki 10 mm.	Vidinė sienelės pusė, ypač ties angokraščiu ir didesnė dalis briaunos ištrupėję.	Dov.	L5 3826
5.	Keramikos šukė, lipdyta, nežymiai grublėtu paviršiumi , nuo indo sienelės, netaisyklingos formos. Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smulkiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius gelsvai rudos spalvos. Matmenys: aukštis – 27 mm, plotis – 21 mm, storis – iki 5 mm.	Vidinė sienelės pusė ištrupėjusi.	Dov.	L5 3827
6.	Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi , nuo indo sienelės, netaisyklingos formos. Molio masė perdegusi, juodos spalvos, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Matmenys: aukštis – 23 mm, plotis – 35 mm, storis – 9–10 mm.	Kraštai ištrupėję.	Dov.	L5 3828

Eil. Nr.	Muziejinės vertybės pavadinimas ir trumpas aprašymas	Būklė	Kaina	Pastabos
7.	<i>Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi</i> , nuo indo sienelės, netaisyklingos formos. Molio masė rudos spalvos, perdegusi, vietomis papilkėjusi, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius šviesiai rudos spalvos, perbrauktas žolės kuokštu, vidinė pusė – rudos spalvos. Matmenys: aukštis – 22 mm, plotis – 20 mm, storis – 7 mm.	Kraštai ištrupėję.	Dov.	L5 3829
8.	<i>Keramikos šukė, lipdyta, smulkiai grublėtu paviršiumi</i> , nuo indo sienelės, netaisyklingos formos. Molio masė rudos spalvos, perdegusi, papilkėjusi, su gausiomis smulkiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius šviesiai rudos spalvos. Matmenys: aukštis – 29 mm, plotis – 34 mm, storis – iki 12 mm.	Vidinė sienelės pusė ir kraštai ištrupėję.	Dov.	L5 3830
9.	<i>Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi</i> , nuo puodo dugno (?), netaisyklingos formos. Molio masė perdegusi ir papilkėjusi, su grūsto granito priemaišomis. Išorinė ir vidinė sienelės pusės gelsvai rudos spalvos. Matmenys: aukštis – 45 mm, plotis – 40 mm, storis – iki 15 mm.	Kraštai ir didesnė dalis išorinės sienelės paviršiaus ištrupėję.	Dov.	L5 3831
10.	<i>Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi</i> , nuo indo sienelės, netaisyklingos formos. Molio masė perdegusi, papilkėjusi, su stambiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius šviesiai rudos spalvos, statmenai perbrauktas žolės kuokštu. Vidinė pusė juodos spalvos, taip pat statmenai perbraukta žolės kuokštu. Matmenys: aukštis – 36 mm, plotis – 59 mm, storis – 11 mm.	Kraštai ištrupėję.	Dov.	L5 3832 ₁
11.	<i>Keramikos šukė, lipdyta, lygiu paviršiumi</i> , nuo indo sienelės, netaisyklingos formos. Molio masė perdegusi, pilkos spalvos, su stambiai grūsto granito priemaišomis. Paviršius gelsvai rudos spalvos, horizontaliai ir įstrižai perbrauktas žolės kuokštu. Vidinė pusė pilkos spalvos. Matmenys: aukštis – 21 mm, plotis – 35 mm, storis – 8–9 mm.	Kraštai ištrupėję.	Dov.	L5 3832 ₂
12. 1-6	<i>Molio tūno pavyzdžiai, 6 vnt.</i> Molio masė šviesiai rudos spalvos, su smėlio ir grūsto granito priemaišomis. I-sis, didžiausias, fragmentas pailgas, netaisyklingos formos, primenantis aštuonetaį, 78 mm aukščio, 46 mm pločio ir 17–22 mm storio. Vidinė pusė išgaubta, buvusi įspausta į stulpą, likę paviršiai grublėti. Kiti du fragmentai netaisyklingo trikampio formos, II-sis – 35 mm aukščio, 25 mm pločio ir 19 mm storio, III-sis – 29 mm aukščio, 28 mm pločio ir 18 mm storio. Abiejų viena pusė plokščia, likusi paviršiaus dalis – atrupėjusi. IV-sis ir V-sis fragmentai pailgi, netaisyklingos formos, grublėtais paviršiais, 48 mm aukščio, 22 mm pločio ir 12 mm storio bei 38 mm aukščio, 20 mm pločio ir 16 mm storio. VII-sis fragmentas pailgo pusovalio formos, aptakia viena plokštuma ir šonu, 28 mm aukščio, 25 mm pločio ir 16 mm storio.	Patenkinama	Dov.	L5 3833 1-6

Eil. Nr.	Muziejinės vertybės pavadinimas ir trumpas aprašymas	Būklė	Kaina	Pastabos
13.	<i>Dantys krūminiai, galvijo (?), gal būt atrajojančio</i>	Abu dantys sutrupėję, I-asis – į 9,	Dov.	15 3834
1-2	<i>(greičiausiai karvės), 2 vnt. I-jo danties aukštis – iki 46 mm, II-jo – iki 38 mm.</i>	II-asis – į 4 fragmentus.		1-2
	Radiniai rasti 2012-06-17 vykdant Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta (u. k. 27082) teritorijos ir vizualinio apsaugos zonos pozonio, Imbarės k., Imbarės sen., Kretingos r. sav., žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus. Keramika ir galvijo dantys aptikti papėdės gyvenvietės teritorijoje iškastame šurfe Nr. 15, o kirvio ašmenų fragmentas aptiktas metalo detektoriumi 5,3 m į ŠR nuo minėto šurfo, žvalgyto tako teritorijoje. Archeologinius tyrimus organizavo Salantų regioninio parko direkcija. Jie buvo vykdomi projektuojamo apžvalgos tako Kalnalio bažnyčia – Imbarės piliakalnis trasoje. Tyrimus atliko archeologas, Salantų regioninio parko direkcijos vyr. kultūrologas Julius Kanarskas (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto atestato Nr. 2258; Kultūros paveldo departamento 2012-04-13 leidimas Nr. 41 vykdyti archeologinius Imbarės piliakalnio su priešpiliu ir gyvenvieta tyrimus).			

Iš viso priimta (skaičiais ir žodžiais): 19 (devyniolika) archeologinių radinių

Aktas sudarytas 3 egzemplioriais.

Priėmė vyr. fondų saugotoja
(Pareigų pavadinimas)

Perdavė archeologas
(Pareigų pavadinimas)

Vyr. fondų saugotoja

Rinkinio saugotojas

D. Padriezienė
(Parašas)

Dalia Padriezienė
(Vardas ir pavardė)

J. Kanarskas
(Parašas)

Julius Kanarskas
(Vardas ir pavardė)

D. Padriezienė
(Parašas)

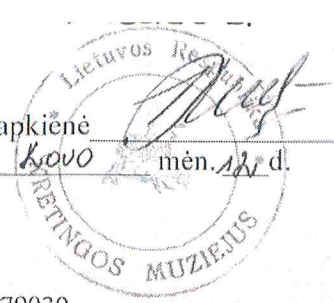
Dalia Padriezienė
(Vardas ir pavardė)

Donatas Butkus
(Parašas)

Donatas Butkus
(Vardas ir pavardė)

2013 m. Novo 12 d.

Kretingos rajono savivaldybė
KRETINGOS MUZIEJUS
Vilniaus 20, LT-97104 Kretinga, tel.-faks. 8-445 77323, tel. 8-445 79039

EKSPONATŲ PRIĖMIMO-PERDAVIMO AKTAS
2013 m. kovą 11 d. Nr. 11

Muziejaus darbuotojas vyr. fondų saugotoja Dalia Padriezienė priėmė, o
archeologas Julius Kanarskas, Savanorių 29-14, Kretinga
perdavė nuolat saugoti muziejui šias muziejines vertybes iš inventorinamo muziejaus archyvo:
(nuolat ar laikinai saugoti)

Eil. Nr.	Muziejinės vertybės pavadinimas ir trumpas aprašymas	Būklė	Kaina	Pastabos
1.	BRĖŽINYS, nespalvotas, grafinis, vertikalaus formato. Imbarės piliakalnio gyvenvietės šurfo Nr. 15 armens sluoksnio radinių planas, Imbarės k., Kretingos r. sav. Braižė Julius Kanarskas, 2012 m. Medžiaga: A4 formato baltas braižymo popierius, juodas tušas. Technika: braižymas, rašymas, originalas. Matmenys: 29,7 x 21,0 cm.	Gera	Dov.	GEK <u>28060</u>
2.	BRĖŽINYS, nespalvotas, grafinis, vertikalaus formato. Imbarės piliakalnio gyvenvietės šurfo Nr. 15 archeologinio sluoksnio radinių planas, Imbarės k., Kretingos r. sav. Braižė Julius Kanarskas, 2012 m. Medžiaga: A4 formato baltas braižymo popierius, juodas tušas. Technika: braižymas, rašymas, originalas. Matmenys: 29,7 x 21,0 cm.	Gera	Dov.	GEK <u>28061</u>
3.	BRĖŽINYS, nespalvotas, grafinis, horizontalaus formato. Imbarės piliakalnio gyvenvietės šurfo Nr. 15 sienelių pjūviai, Imbarės k., Kretingos r. sav. Braižė Julius Kanarskas, 2012 m. Medžiaga: A3 formato baltas braižymo popierius, juodas tušas. Technika: braižymas, rašymas, originalas. Matmenys: 29,6 x 42 cm.	Gera	Dov.	GEK <u>28062</u>

Iš viso priimta (skaičiais ir žodžiais): 3 (trys) brėžiniai

Aktas sudarytas 3 egzemplioriais.

Priėmė vyr. fondų saugotoja
(Pareigų pavadinimas)

Perdavė archeologas
(Pareigų pavadinimas)

Vyr. fondų saugotoja

Rinkinio saugotojas

(Parašas)

Dalia Padriezienė
(Vardas ir pavardė)

(Parašas)

Julius Kanarskas
(Vardas ir pavardė)

(Parašas)

Dalia Padriezienė
(Vardas ir pavardė)

(Parašas)

Julius Kanarskas
(Vardas ir pavardė)

2013 m. _____ d.